• выдаецца са жніўня 1917 г. БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 1000 рублёў

9 жніўня 1996 г. пятніца, № 199 (23002)

ЗВЯЗДА

ПЕРШАЕ «СВАБОДНАЕ ПЛАВАННЕ» БЕЛАРУСКІХ АЛІМПІЙЦАЎ

«Дэбют нашай нацыянальнай алімпійскай каманды ўпісаў яркія старонкі ў спартыўную алімпійскую гісторыю маладой беларускай дзяржавы. Гэты поспех трэба развіваць. Няхай ваш гераізм, ваша спартыўная праца на міжнароднай арэне стане лепшым прыкладам для ўсёй беларускай моладзі. Прыкладам умацавання аўтарытэту нашай Радзімы». Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка на праведзенай 7 жніўня ва ўрадавай рэзідэнцыі «Заслаўе» сустрэчы з алімпійцамі, якія вярнуліся на беларускую зямлю.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што месяц таму мы ўпершыню з хваляваннем праводзілі ў Атланту самастойную нацыянальную каманду, якая першы раз адпраўлялася на Алімпійскія гульні пад сцягам беларускай суверэннай дзяржавы. Уся грамадскасць краіны перажывала за сваіх алімпійцаў: радавалася іх поспехам, засмучалася няўдачам, ганарылася перамогамі, адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Старэйшая беларуская газета «Звязда» сёння ўступае ў 80-ы, юбілейны год свайго існавання

Для калектыву рэдакцыі, аўтарскага актыву газеты гэты год будзе своеасаблівай справаздачай перад чытачамі. Экскурс у гістарычнае мінулае, сённяшні дзень з яго турботамі, шматлікія сустрэчы з тымі, дзеля каго і робіцца газета, — гэта толькі маленькая частка нашых задум. Журналісты газеты разам з прадстаўнікамі абласных, гарадскіх і раённых улад краіны правядуць шэраг «выязных прыёмных «Звязды».

Мэта іх — дапамога простаму чалавеку ў вырашэнні на месцы канкрэтных праблем, якія яго хвалююць.

Першая такая выязная «прыёмная» будзе працаваць сёння ў Навагрудку і ў калгасе «Звязда» гэтага раёна.

УРАДЖАЙ-96

На большай частцы Мінскай вобласці зноў прайшлі дажджы. Але ж збожжа паступае ў дзяржаўныя засекі

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў камітэце па сельскай гаспадарцы і харчаванню Мінскага аблвыканкома, на працягу некалькіх дзён на большай частцы вобласці ішлі дажджы. Такім чынам, узніклі часовыя праблемы з уборкай ураджаю. Але гаспадаркі працягваюць здаваць збожжа: паводле апошніх даных, яго ўжо паступіла на хлебакамбінаты 63.724 тоны. Сярод раёнаў лідзіруюць Старадарожскі — 5174 тоны (45 працэнтаў ад плана), Слуцкі — 8653 (28 працэнтаў) і Капыльскі — 7335 (25 працэнтаў). У Мінскай вобласці зараз сабралі зернебабовыя амаль з чацвёртай часткі пасеяных плошчаў — 124,6 тысячы гектараў. Намалочана 308,6 тысячы тон збожжа з даволі неблагой ураджайнасцю — 25,4 цэнтнера з гектара.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

РАБОТНІКАМ БУДАЎНІЧАГА КОМПЛЕКСУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Дарагія таварышы!

Прыміце мае самыя сардэчныя віншаванні з нагоды вашага прафесіянальнага свята — Дня будаўніка!

Не выпадкова ў народзе кажуць: на прафесіі будаўніка зямля трымаецца. Вашым талентам, высокім прафесіянальным майстэрствам і ўпартай працай з попелу, пажарышчаў, з развалін адроджана ў пасляваенныя гады наша непакорная Беларусь.

Вы ўпрыгожылі беларускую зямлю новымі гарадамі, узвялі унікальныя прадпрыемствы, адчынілі дзверы соцень школ, клубаў, праклалі па багнах дарогі, падарылі шчасце многім тысячам сем'яў навасельцаў. Ваша ганаровая, у вышэйшай ступені гуманная і паважаная ўсімі прафесія, гэтак жа як прафесія і праца настаўніка, урача і хлебароба, з'яўляецца сапраўды вечнай. Яна існуе і будзе існаваць столькі, колькі жыве і будзе жыць чалавецтва. Менавіта ў гэтым заключаецца глыбінны змест і жыццесцвярджальная сіла будаўніка, якая заўсёды нясе людзям шчасце і дабро. І з гэтай ганаровай і адказнай місіяй будаўнікі Беларусі, нягледзячы на складанасць часу, спраўляюцца паспяхова. Дзякуй Вам за гэта! Няхай у вашы сем'і ў гэты святочны дзень прыйдуць надзея і радасць, хатняя ўтульнасць, сардэчнасць і дабрыня. Са святам, дарагія будаўнікі!

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Р. ЛУКАШЭНКА.

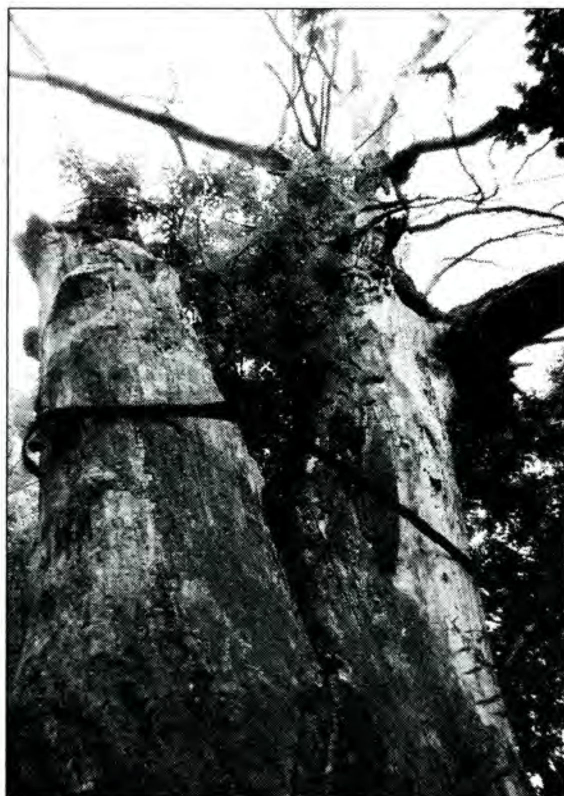

СУСТРЭЧЫ

На гэтай зямельцы ўсе мы — не госці...

Газета «Звязда» — у калгасе «Звязда»

Помнікі любога кшталту ўражваюць сваёй грунтоўнасцю. Упэўненасцю. Як бы сцвярджаючы старую ісціну: усё праходзіць. Мы ж, адчуваючы сваю мізэрнасць перад Сусветам, не задумваемся над тым, што гэтыя помнікі-сімвалы існуюць дзякуючы чалавеку. Дзякуючы нашым думкам і высілкам. Дуб Адама Міцкевіча — таксама помнік. Паводле паданняў, менавіта каля яго вялікі польскі паэт беларускага паходжання стварaў свае бессмяротныя творы. Дрэва без дапамогі людзей ужо даўно загінула б. Узвышаецца стары дуб у вёсцы Шчорсы, якую на ўсю Еўропу праславіў граф Храптовіч сваёю бібліятэкай. Шчорсы — цэнтр калгаса «Звязда» Навагрудскага раёна.

(Глядзі 5-ю стар.).

НА ЗДЫМКАХ: • *Дуб Адама Міцкевіча ў вёсцы Шчорсы.* • *У дзень нашага прыезду Леанід КАЛАЛА і Аляксандр САМАЙЛОВІЧ займаліся нарыхтоўкай кармоў.*

ПАСТАНОВА КАБІНЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 520

Аб арганізацыі рэспубліканскага спаборніцтва па ўборцы ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у 1996 годзе

У мэтах своечасовага і якаснага правядзення ўборкі ўраджаю і павышэння эфектыўнасці выкарыстання сельскагаспадарчай тэхнікі Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Лічыць неабходным падтрымаць прапановы Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, Міністэрства фінансаў і Міністэрства эканомікі аб арганізацыі рэспубліканскага спаборніцтва па ўборцы ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у 1996 годзе.

2. Міністэрству сельскай гаспадаркі і харчавання, Міністэрству фінансаў і Міністэрству эканомікі сумесна з іншымі зацікаўленымі ў тыднёвы тэрмін распрацаваць і зацвердзіць умовы правядзення і вызначэння пераможцаў рэспубліканскага спаборніцтва па ўборцы ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у 1996 годзе.

3. Накіраваць на заахвочванне пераможцаў рэспубліканскага спаборніцтва па ўборцы ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у 1996 годзе:

старшых камбайнераў, якія занялі першыя месцы, — 12 легкавых аўтамабіляў (па 2 аўтамабілі на вобласць), другія месцы — 24 халадзільнікі і трэція месцы — 36 тэлевізараў;

камбайнераў і вадзіцеляў транспартных сродкаў, якія занялі першыя месцы, — 24 матацыклы, другія і трэція месцы — 120 тэлевізараў.

Для ўзнагароджання калектываў сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, якія занялі першыя месцы, устанавіць 18 ганаровых дыпломаў з грашовымі прэміямі.

4. Выдзеліць Міністэрству сельскай гаспадаркі і харчавання па яго заяўцы з рэспубліканскага пазабюджэтнага фонду падтрымкі вытворцаў сельскагаспадарчай прадукцыі і харчавання 1298 млн. рублёў на набыццё халадзільнікаў, тэлевізараў, матацыклаў, выраб ганаровых дыпломаў і выдачу грашовых прэмій, што прадугледжваюцца пунктам 3 гэтай пастановы для заахвочвання і ўзнагароджання пераможцаў рэспубліканскага спаборніцтва па ўборцы ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у 1996 годзе.

Прасіць Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь адшукаць фінансавыя сродкі для набыцця 12 легкавых аўтамабіляў, якія накіроўваюцца ў адпаведнасці з гэтай пастановай на названыя вышэй мэты.

5. Рэкамендаваць мясцовым выканаўчым і распарадчым органам арганізаваць абласныя і раённыя спаборніцтвы па ўборцы ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у 1996 годзе.

Прэм'ер-міністр Рэспублікі Беларусь М. ЧЫГІР.

8 жніўня 1996 г.
г. Мінск.

ПРЭЗІДЭНТ ПРАПАНАВАЎ ПРАВЕСЦІ РЭФЕРЭНДУМ 7 ЛІСТАПАДА

Як стала вядома карэспандэнту БЕЛТА з крыніц, якія заслугоўваюць даверу, 8 жніўня Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка накіраваў у Вярхоўны Савет прапанову аб правядзенні ўсенароднага рэферэндуму аб унясенні змяненняў у дзеючую Канстытуцыю. Кіраўнік дзяржавы прапануе правесці рэферэндум 7 лістапада 1996 года.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Сямён Шарэцкі пацвердзіў атрыманне прапановы.

БЕЛТА.

ПЕРШАЕ «СВАБОДНАЕ ПЛАВАННЕ» БЕЛАРУСКІХ АЛІМПІЙЦАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Я неаднаразова падкрэсліваў, — сказаў кіраўнік дзяржавы, — што вы сваімі сусветнымі перамогамі на справе даказваеце, як трэба ствараць аўтарытэт нашай маладой дзяржаве. Вашы перамогі часта прыносяць краіне намнога больш папулярнасці, чым дзейнасць асобных дыпламатаў і амбіцыйных палітыкаў. З велізарнай цеплынёй і павагай я віншую з перамогай нашу гераіню Кацярыну Хадатовіч, якая, выступаючы ў веславанні сярод адзіночак, не пакінула саперніцам ніякіх шанцаў, заваяваўшы першы ў гісторыі суверэннай Беларусі залаты медаль».

Асабліва Аляксандр Лукашэнка адзначыў і шасцікратнага чэмпіёна Алімпійскіх гульняў у Барселоне Віталя Шчэрбу, які ў Атланце дабавіў у сваю скарбонку ўзнагарод яшчэ 4 бронзавыя медалі. «Хтосьці можа падумаць, што гэта няўдача, — сказаў Прэзідэнт, — а я назаву яго выступленне подзвігам, калі ўлічваць тое, якую асабістую траўму перанёс гэты чалавек».

Прэзідэнт падкрэсліў, што на гэтай Алімпіядзе нашы спартсмены ўпершыню пайшлі ў «самастойнае плаванне», і ён са свайго боку дапамагаў ім, як мог. Гэтыя ўзнагароды — дасягненне нашай дзяржавы.

Прэзідэнт павіншаваў усіх алімпійцаў з паспяховым выступленнем у Атланце і пажадаў ім шмат яркіх і прыгожых перамог, шчасця, здароўя і спартыўнай удачы.

Са словам у адказ да Прэзідэнта звярнуліся сярэбраныя прызёры Алімпіяды Уладзімір Дуброўшчык, Сяргей Ліштван, а таксама старшыня Нацыянальнага алімпійскага камітэта Уладзімір Рыжанкоў, якія паабяцалі ўмацоўваць і прымнажаць моц беларускага спорту, а таксама падзякавалі кіраўніку дзяржавы за яго дапамогу і падтрымку.

А пасля адбыўся канцэрт, у якім прынялі ўдзел Ядвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч, Эдуард Ханок і яго дачка Святлана, Алеся і Уладзімір Радзівілаў, а таксама многія іншыя вядомыя беларускія эстрадныя артысты. Пад іх песні танцавалі ўсе. Танцаваў і Прэзідэнт, кружачыся ў павольным танцы з чэмпіёнкай Алімпіяды Кацярынай Хадатовіч і вальсуючы з бронзавым прызёрам Атланты Марынай Знак.

Сустрэча закончылася толькі а палове адзінаццатай, і, як сказала карэспандэнту БЕЛТА адзіная беларуская «залатая» дзяўчына нядаўніх Алімпійскіх гульняў, гэты вечар усяліў ва ўсіх спартсменаў зарад бадзёрасці і аптымізму, усведамленне важнасці іх справы, а таксама даў магчымасць проста расслабіцца і адпачыць пасля цяжкіх спартыўных будняў.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ, БЕЛТА.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА СУСТРЭЎСЯ З ЯГОРАМ СТРОЕВЫМ І ДАЎ ІНТЭРВ'Ю МІЖДЗЯРЖАЎНАЙ ТЭЛЕРАДЫЁКАМПАНІІ «МІР»

Удзень 8 жніўня беларуская дэлегацыя на чале з Прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам адбыла ў Маскву для ўдзелу ў назначанай на 9 жніўня цырымоніі інаўгурацыі расійскага прэзідэнта Барыса Ельцына.

Сваё першае кароткае інтэрв'ю Аляксандр Лукашэнка даў міждзяржаўнай тэлерадыёкампаніі «Мір» прама ў аэрапорце Унукава-2. Закранаючы пытанне аб сітуацыі ў Беларусі, Прэзідэнт, у прыватнасці, адзначыў, што ў рэспубліцы ў разгары жніво, што ўжо сабрана 2 мільёны тон збожжа. Ён падкрэсліў, што за першае паўгоддзе спад вытворчасці ў Беларусі прыпынены. Але што ўдалося гэта дзякуючы неймаверным намаганням. Аляксандр Лукашэнка не ўтойваў, што ў некаторых рэгіёнах Беларусі ёсць запазычанасці з выплатамі зарплаты, але падкрэсліў, што асабліва трывожыцца наконт гэтага не трэба. Журналісты таксама спыталі ў Прэзідэнта, ці адчувае ён падтрымку з боку Барыса Ельцына. Аляксандр Лукашэнка адказаў адназначна — «так». У рамках Супольніцтва, адзначыў ён, прынята ўжо шмат рашэнняў. Прэзідэнты гутарылі ў час брэсцкай сустрэчы і не раз апошнім часам па тэлефоне.

Першай з серыі намечаных у Маскве сустрэч Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі была сустрэча са старшынёй Савета Федэрацыі Ягорам Строевым. Яна прайшла ў рэзідэнцыі прэзідэнта Расіі вечарам 8 жніўня.

9 жніўня Аляксандр Лукашэнка будзе прымаць удзел таксама ў сустрэчы прэзідэнта Расіі Барыса Ельцына з кіраўнікамі дзяржаў СНД. У гэты ж дзень адбудзецца яго сустрэча з прэзідэнтам Украіны Леанідам Кучмам.

У суботу, 10 жніўня, кіраўнік беларускай дзяржавы правядзе перамовы з кіраўніком расійскага МЗС Яўгенам Прымаковым, сустрэнецца з кіраўніком Адміністрацыі прэзідэнта Расіі Анатолем Чубайсам.

Аляксандр ЛЮШКЕВІЧ, БЕЛТА.

ІНАЎГУРАЦЫЯ ЕЛЬЦЫНА: СВЯТА З АДЧУВАННЕМ НЕБЯСПЕКІ?

Сёння ў Маскоўскім Крамлі павінна адбыцца ўрачыстая цырымонія інаўгурацыі прэзідэнта Расійскай Федэрацыі Барыса Ельцына. Мерапрыемства такога кшталту і размаху праводзіцца ў Расіі ўпершыню, а таму і падрыхтоўка да яго пачалася, бадай, адразу пасля выбараў і праходзіла ў некалькі этапаў.

Канстытуцыя Расійскай Федэрацыі і Закон «Аб уступленні на пасаду нававыбранага прэзідэнта Расійскай Федэрацыі» прадугледжвае, што кіраўнік дзяржавы ўступае на пасаду не раней як праз трыццаць дзён пасля афіцыйнага абвяшчэння вынікаў выбараў. Першапачаткова планавалася, што інаўгурацыя адбудзецца на Саборнай плошчы Крамля. Гэта павінна было сімвалізаваць, з аднаго боку — непарыўнасць кіраўніка Расіі з гістарычнай спадчынай краіны, з другога — грамадзянскую адкрытасць, паколькі ў цырымоніі пад адкрытым небам маглі прыняць удзел больш як тры тысячы гасцей, сярод якіх — члены расійскага ўрада, Савета Федэрацыі і Дзяржаўнай Думы, суддзі Канстытуцыйнага суда, дзеячы культуры, навукі, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, дыпламаты, госці з блізкага і далёкага замежжа. Дарэчы, першых асоб з далёкага замежжа якраз не чакалася, а вось з краін СНД дэлегацыі даволі прадстаўнічыя.

Пазаўчора ў Крамлі праводзіліся апошнія падрыхтоўчыя работы, дакладней, ліквідаваліся рэшткі гэтых работ: прыбіралася будаўнічая тэхніка, рыштунак, смецце. Нават паўстала пытанне аб тым, каб разабраць рыштаванні вакол крамлёўскіх сабораў, якія зараз знаходзяцца на рэстаўрацыі па плану падрыхтоўкі да святкавання 850-годдзя Масквы. Аднак у апошні момант было вырашана ачысціць ад будаўнічых збудаванняў і агароджаў толькі Саборную плошчу, дзе непасрэдна і планавалася ўсё дзейства, але адначасова пакінуць у абрамленні рыштаванняў званіцу Івана Вялікага.

Акрамя таго, меркавалася, што цырымонія пачнецца ў дванаццаць гадзін разам з боем курантаў. Старшыня Цэнтрвыбаркома Расіі Мікалай Рабаў павінен быў зачытаць адпаведную пастанову аб выніках выбараў і ўручыць Барысу Ельцыну сімвалічнае пасведчанне прэзідэнта. А старшыня Канстытуцыйнага суда павінен быў прапанаваць нававыбранаму прэзідэнту прынесці прысягу на спецыяльна аддрукаваным тэксце Канстытуцыі. Далей Барысу Ельцыну павінны былі перадаць сімвалы прэзідэнцкай улады. Спярша меркавалася, што адным з іх і, бадай, самым галоўным будзе ордэн «За заслугі перад Айчынай» I ступені з ланцужком. Але пасля таго, як камісію па інаўгурацыі ўзначаліў новы кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Расіі Анатоль Чубайс, размова пра ордэн адышла на іншы план і паволі заціхла. Ранейшы сцэнарый інаўгурацыі наогул быў моцна зменены А. Чубайсам. У прыватнасці, цырымонія перанесена з Саборнай плошчы ў Крамлёўскі палац і скарочана да мінімуму, адменена выкананне кантаты «Наш Прэзідэнт», якая была створана спецыяльна для гэтай падзеі. А зусім нядаўна з'явіўся і ўказ Ельцына, які вызначыў сімвалы прэзідэнцкай улады. Гэта штандар Прэзідэнта і той самы спецыяльна аддрукаваны тэкст Канстытуцыі, на якім будзе прыносіцца прысяга. Ён існуе ў адзіным экземпляры.

Ёсць у падрыхтоўцы да цырымоніі і непрыемны бок. Справа ў тым, што ўрачыстасці ў Маскве яшчэ да іх пачатку аказаліся моцна азмрочанымі. У Чачні з новай сілай разгарэліся ваенныя дзеянні. 6 жніўня атрады баевікоў здзейснілі настолькі моцныя атакі, што іх можна параўнаць хіба толькі з сакавіцкімі ўспышкамі. Толькі за адзін дзень расійская армія страціла больш за дваццаць вайскоўцаў, а ўжо 7 жніўня ў Грозным было забіта больш за трыццаць расійскіх салдат і каля сотні паранена. Адначасова палявыя камандзіры з чачэнскага боку папярэдзілі, што па-свойму адзначаць інаўгурацыю Ельцына. У Крамлі б'юць трывогу і адначасова гадаюць, ці чакаць з поўдня яшчэ горшага падарунка. А тым часам чачэнская тэма выклікае неспакой не толькі ў Крамлі, але і ў цэлым у Маскве, якая яшчэ не ачомалася ад шоку, выкліканага выбухамі ў сталічных тралейбусах. Вядома, гарадскія ўлады падумалі пра ўзмоцненыя меры бяспекі масквічоў 9 жніўня, але гэта не надта заспакойвае гараджан. Нават святочныя гулянні з нагоды інаўгурацыі Ельцына не выклікаюць у звычайных масквічоў асаблівага энтузіязму, паколькі ніхто не можа гарантаваць поўную бяспеку падчас іх правядзення. Здаецца, наадварот, у гэты дзень многія застануцца дома. Як кажуць, ад граху падалей.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.

ПЕЛЕНГ-НАВІНЫ

● АПОШНІЯ ПАДЗЕІ АКЦЭНТУЮЦЬ УВАГУ НА ЗДАРОЎІ ЕЛЬЦЫНА

Крэмль паведаміў, што Ельцыну былі прапанаваны два варыянты інаўгурацыі і ён выбраў самы танны. На думку арганізатараў, у гэтым выпадку ўдасца зэканоміць сама мала мільён фунтаў стэрлінгаў. Аднак многія расіяне выказваюць апасенне, што сапраўднай прычынай змянення планаў стала здароўе прэзідэнта. Лідэр кампартыі Расіі Генадзь Зюганаў выступіў з заявай, што Ельцын сур'ёзна хворы і не ў стане выконваць абавязкі Прэзідэнта. Учора раніцай прэс-сакратар прэзідэнта заявіў, што адразу пасля цырымоніі інаўгурацыі Ельцын зноў пойдзе ў адпачынак на месяц.

● МАРШ ПРАТЭСТАНТАЎ: БЕСПАРАДКІ ГАРАНТУЮЦЦА

Сілы бяспекі Паўночнай Ірландыі блакіравалі частку горада Лондандэры, каб не дапусціць праходжання суботняга маршу пратэстантаў праз кварталы, населеныя католікамі. Прыхільнікі пратэстанцкай арганізацыі «Падмайстры» маюць намер заўтра раніцай прайсці маршам вакол гарадскіх сцен, найбольш небяспечная частка якіх ачэплена кардонам. Рашэнне брытанскага ўрада санкцыяніраваць такія меры пратэстанты расцанілі як грубае парушэнне заканадаўства. Член парламента ад Лондандэры Джон Х'юм заклікаў варожыя бакі да міру. Большасць жыхароў Паўночнай Ірландыі віталі б дамоўленасці, якія вядуць да зняцця напружання. Аднак ёсць апасенні, што экстрэмісты з абодвух бакоў настолькі распалены, што не пачуюць гэтых заклікаў.

● ІЗРАІЛЬ ПРАВЁЎ РАКЕТНЫ АБСТРЭЛ УСХОДНЯГА ЛІВАНА

Ізраільскія самалёты нанеслі ракетныя ўдары па пазіцыях ісламскага руху «Хэзбалах» ва Усходнім Ліване. Байцы руху і сірыйскія войскі адкрылі агонь у адказ са сродкаў проціпаветранай абароны. Паведамленні пра страты пакуль не паступалі.

● ФАШЫСТЫ ЎЗДЫМАЮЦЬ ГАЛАВУ

Улады аднаго з галандскіх гарадоў на мяжы з Германіяй заявілі, што не дазволяць неанацыстам шэрага еўрапейскіх краін правесці мерапрыемствы з нагоды гадавіны смерці намесніка Гітлера Рудальфа Геса. Арганізатары хацелі правесці зборышча бліжэй да мяжы з Германіяй, у якой такія акцыі ўвогуле забаронены.

● ПАЛАТКІ ТУРЫСТАЎ НАКРЫЛА ЛАВІНА

Праліўны дождж на паўночным усходзе Іспаніі выклікаў моцныя апоўзні, у выніку чаго загінулі 30 чалавек, каля 100 атрымалі раненні. Лавіна абрынулася на турысцкі лагер. Сярод ахвяр шмат дзяцей. Відавочцы расказваюць, што машыны і будынкі змятала бы цацкі. Людзі ўзбіраліся на дрэвы ў пошуках паратунку. У лагеры знаходзіліся турысты з усёй Заходняй Еўропы. На дапамогу выратавальным службам Іспаніі прыйшлі вайскоўцы. Пацярпеўшых адводзілі ў сховішча на спартыўны стадыён, дзе ім выдавалі ежу, вопратку і аказвалі медыцынскую дапамогу.

● ЦІ ЁСЦЬ ЖЫЦЦЁ НА МАРСЕ? ДАКЛАДНА БЫЛО!

Прэзідэнт Клінтан аб'явіў аб прыняцці шырокай праграмы даследавання Марса пасля таго, як НАСА аб'явіла, што выяўлены даволі сур'ёзныя доказы таго, што на Марсе калісьці існавалі прымітыўныя формы жыцця. ЗША плануюць ужо ў бліжэйшыя 10 гадоў запусціць на Марс 10 беспілотных касмічных караблёў. Першыя два, кожны з якіх ацэньваецца ў 200 мільёнаў фунтаў стэрлінгаў, будуць адпраўлены ў сямімесячнае падарожжа да канца бягучага года. Зараз НАСА запросіць дадатковыя сродкі на даследаванне планеты Марс у ходзе намечанай прэзідэнтам Клінтанам на снежань нарады па даследаванню космаса. Грошы, хутчэй за ўсё, знойдуцца.

Радыё «Свабода», «Голас Амерыкі», Радыё 101,2 і «Радыё-РОКС» слухаў Сяргей ПРОТАС.

Крывавы падарунак Яндарбіева Ельцыну

Увесь дзень учора з Чачні паступалі ў Маскву трывожныя весткі аб крывавых падзеях. І хоць былі яны часам супярэчлівыя, аднак безпамылкова можна адзначыць адно: за ўчарашні дзень расійскія войскі панеслі самыя вялікія страты, якія па «ведамаснай традыцыі» камандаванне не мае намеру праўдзіва паведамляць.

І гэта нягледзячы на тое, што, як рапартуюць штабісты, інтэнсіўнасць дзейнасці баевікоў значна зменшылася. Быццам бы зроблены радыёперахват размовы кіраўніка аперацыі з камандзірам Русланам Яўлаевым, які ўзначальвае Грозненскую групоўку баевікоў. Аднак ёсць падазрэнне, што такая інфармацыя накіравана на тое, каб «падрыхтаваць» прыём міністру абароны Радзівонаву і сакратару Савета бяспекі Лебедзю, якія збіраюцца тэрмінова прыляцець на чачэнскі фронт. А радыёперахват наконт таго, што камандзірам груп аддадзены загад аб адыходзе з Грознага: маўляў, справа зроблена...

На Доку Заўгаева наведзены такі жах, што ён ледзь выратаваўся, збегшы са сваім урадам на адну з самых буйных ваенных баз расійскіх войскаў, непадалёку ад Грознага. База не раз абстрэльвалася яндарбіеўскімі малойчыкамі, у выніку загінуў нават камендант базы палкоўнік Ашланаў.

Некаторыя ваенныя спецыялісты параўноўваюць жнівеньскую аперацыю чачэнцаў з сакавіцкай, падрыхтоўку да якой так бяздарна праваронiў расійскі бок. І зноў «атрымалася знянацку». І зноў у вайскоўцаў, атакаваных баевікамі на вуліцах Грознага, Аргуна і ў іншых месцах, не хапае зброі і боепрыпасаў.

Экіпіроўка нападаючых, як аказалася, у некалькі разоў пераўзыходзіць аснашчэнне расійскіх воінаў. А сродкам сувязі чачэнскіх камандзіраў могуць пазайздросціць нават у самых высокіх расійскіх штабах.

Расіяне балюча перажываюць новую трагедыю ў Чачні. Цяжка даць веры, што пасля хлуслівых ваяўнічых заяў мінабаронаўскіх генералаў аб знішчэнні «асноўных сіл бандыцкіх атрадаў» тыдні два таму назад, толькі за апошнія тры дні баёў на тэрыторыі Чачні палягло больш за 60 байцоў, збіта 8 верталётаў, страчана 15 адзінак бранятэхнікі...

Што ж, напярэдадні сваёй інаўгурацыі Прэзідэнт Ельцын атрымаў ад кіраўніка чачэнскай апазіцыі яшчэ адзін крывавы падарунак. Падарунак, які будзе шчодра паліты горкімі слязьмі новых расійскіх удоў і сірот.

Леанід ФАДЗЕЕЎ.

Вуліцы Грознага завалены мёртвымі целамі

Учора з раніцы расійскія войскі пачалі цясніць чачэнскіх байцоў, якія спрабавалі ўтрымацца ў асобных частках горада. Чачэнскія паўстанцы сцвярджаюць, што цэнтр горада застаецца ў іх руках. Цывільнае насельніцтва, якое апынулася ў пастцы ў Грозным, вымушана перажыць яшчэ адзін дзень жаху. Абодва бакі ўчора падцягвалі падмацаванні да месцаў баёў. Карэспандэнт ІТАР—ТАСС перадаў, што расійскія танкі і «бэтээры» вялі агонь па ўкрыццях паўстанцаў.

Вуліцы горада завалены трупамі — як баевікоў і расійскіх вайскоўцаў, так і мірных жыхароў. Міжнародны камітэт Чырвонага крыжа заклікаў абодва бакі аб'явіць часовае спыненне агню, што дало б магчымасць эвакуіраваць параненых. Лідэры чачэнскіх апалчэнцаў заявілі, што яны былі вымушаны правесці наступленне на Грозны таму, што Масква парушыла дамоўленасць наконт вываду войскаў. Адзін з палявых камандзіраў заявіў газеце «Известия», што аперацыя была спланавана такім чынам, каб па часе яна супала з інаўгурацыяй прэзідэнта Ельцына. Ён сказаў, што чачэнцы вырашылі нагадаць часцям расійскага лідэра, што вайна працягваецца і што Чачня ніколі не будзе пакорана сілай.

У другой палове дня чачэнскія паўстанцы будавалі ў цэнтры Грознага ўмацаванні і мініравалі падыходы да ўрадавых будынкаў, у якіх блакіраваныя федэральныя сілы чакалі падмацавання.

Ні адна з заходніх газет не абмінула ўвагай апошнія падзеі ў Чачні. «Ёсць штосьці ўражваючае ў тым, што нацыя ў паўтара мільёна чалавек, крыху большая за сярэдняе англійскае графства, адмаўляецца падпарадкавацца ваеннай сіле велізнай дзяржавы», — заяўляе рэдакцыйны артыкул у «Дэйлі тэлеграф». «Хуткасць і эфектыўнасць чачэнскага рэйду ў Грозны чарговы раз даказвае, што сцвярджэнне Масквы пра дасягненне кантролю над сітуацыяй у Чачні — ілюзія», — піша «Таймс». «Замяніўшы Джахара Дудаева Яндарбіеў куды больш прагматычны, куды больш цвяроза глядзіць на рэчы і камандуючы сіламі баевікоў Аслан Масхадаў», — піша газета.

Былы спікер Вярхоўнага Савета Расіі Руслан Хасбулатаў лічыць, што федэральная дэлегацыя на перамовах з лідэрамі ўзброенай чачэнскай апазіцыі на чале з міністрам па справах нацыянальнасцей Міхайлавым павінна быць адхілена ў поўным саставе.

Падрыхтаваў Сяргей ПРОТАС.

ВІНШАВАННІ

Дарагая мамачка і бабуля **Лідзія Архіпаўна ПЯНКРАТ**! Віншуем цябе з днём нараджэння. Мы ўдзячныя табе за клопаты і турботы, за ласку і пяшчоту. Няхай жыццё тваё будзе шчаслівым і радасным. Здароўя і сямейнага дабрабыту табе. ***Дзеці і ўнукі.***

Віншуем з днём нараджэння **Таццяну Барысаўну СТРЫЖАНКОВУ**. Жадаем радасці, здароўя, даўгалецця. ***Муж, дачка Оля. г. Гомель.***

Віншую каханую жонку **Веру Якаўлеўну ГРУДЗЬКО** з днём нараджэння. Жадаю здароўя, шчасця і доўгіх гадоў жыцця. ***Муж Уладзімір.***

Сардэчна віншуем **Вольгу Арсеньеўну КОРКУЦЬ** (г. Мазыр) і Ігара Пятровіча Залягая (г. Гомель) з законным шлюбам. Ад шчырага сэрца жадаем шчасця і дабра, каб вера, надзея і каханне спадарожнічалі вам у доўгім сумесным і радасным жыцці. ***Вашы родныя.***

Віншуем з пяцігоддзем сумеснага жыцця **Юрыя і Лену БАБІЧ**. Жадаем здароўя, шчасця і ўсяго найлепшага ў жыцці і працы. ***Вашы родныя тата, маці, Коля, Дзіма з Глыбоцкага раёна.***

АФІЦЫЙНА

БЕЛАРУСЬ ПАДПІША ЕЎРАПЕЙСКУЮ КАНВЕНЦЫЮ ПА АХОВЕ АРХЕАЛАГІЧНАЙ СПАДЧЫНЫ

7 жніўня Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ, згодна з якім прынята прапанова Кабінета Міністраў аб падпісанні ад імя Рэспублікі Беларусь Еўрапейскай канвенцыі 1992 года па ахове археалагічнай спадчыны.

Міністэрству замежных спраў даручана прыняць неабходныя меры для выканання ўказа.

БЕЛТА.

ПАГАДНЕННЕ З ГЕРМАНІЯЙ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка выдаў указ аб падпісанні пагаднення паміж Рэспублікай Беларусь і Федэратыўнай Рэспублікай Германіяй аб паветраных зносінах.

Падпісаць пагадненне Прэзідэнт упаўнаважыў старшыню дзяржаўнага камітэта па авіяцыі Рыгора Фёдарава.

БЕЛТА.

У КАБІНЕЦЕ МІНІСТРАЎ БЕЛАРУСІ

Кабінет Міністраў Беларусі прыняў распараджэнне аб адкрыцці аэрапорта Віцебск для міжнародных палётаў. Галоўнаму ўпраўленню пагранічных войскаў, Дзяржмытні, Міністэрству аховы здароўя, Мінсельгасхарчу даручана забяспечыць у гэтым аэрапорце правядзенне ва ўстаноўленым заканадаўствам парадку пагранічнага, мытнага, санітарна-каранціннага, ветэрынарнага і фітасанітарнага кантролю, а дзяржаўнаму прадпрыемству "Аэрапорт Віцебск" вырашыць пытанне аб выдзяленні для гэтых мэтаў неабходных службовых памяшканняў.

❑

Кабінет Міністраў Беларусі пагадзіўся з прапановай МЗС і Мінпрыроды аб правядзенні ў Мінску ў красавіку-маі 1997 г. Міжнароднай (рэгіянальнай) канферэнцыі па ўстойліваму развіццю краін з пераходнай эканомікай.

Прынятым распараджэннем Нацыянальнай камісіі па ўстойліваму развіццю нашай рэспублікі даручана ў двухмесячны тэрмін унесці ва ўстаноўленым парадку ў Кабінет Міністраў прапановы аб утварэнні і персанальным саставе арганізацыйнага камітэта названай міжнароднай канферэнцыі і праект плана адпаведных мерапрыемстваў.

Таксама дадзена даручэнне Мінфіну пры складанні праекта рэспубліканскага бюджэту на 1997 год прадугледзець сродкі, неабходныя для правядзення Міжнароднай (рэгіянальнай) канферэнцыі па ўстойліваму развіццю краін з пераходнай эканомікай.

❑

Кабінет Міністраў пастанавіў адобрыць і кіраваць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь для прадстаўлення на ратыфікацыю ў Вярхоўны Савет пагадненне аб правядзенні ўзгодненай палітыкі ў галіне транзіту нафты і нафтапрадуктаў па магістральных нафтаправодах, падпісанае ў Маскве 12 красавіка 1996 года.

❑

Кабінет Міністраў Беларусі ў адпаведнасці з артыкулам 8 Дагавора аб утварэнні Супольніцтва паміж Расійскай Федэрацыяй і Рэспублікай Беларусь і з улікам рашэння Федэральнай міграцыйнай службы Расіі аб адмене дазвольнага парадку працаўладкавання грамадзян Беларусі на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі пастанавіў пункт 4 Пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 10 снежня 1993 года № 832 «Аб мерах па рэгуляванню знешняй працоўнай міграцыі» дапоўніць словамі: «акрамя суб'ектаў гаспадарання, якія прыцягваюць рабочую сілу з Расійскай Федэрацыі і ажыццяўляюць дзейнасць, звязаную з працаўладкаваннем грамадзян Рэспублікі Беларусь на тэрыторыі Расійскай Федэрацыі».

Гэта пастанова ўводзіцца ў дзеянне з 1 жніўня 1996 года.

БЕЛТА.

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Аб узнагароджанні групы работнікаў калектыўнага вытворчага прадпрыемства «Мінскпрамбуд» ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

За шматгадовую добрасумленную працу ў будаўніцтве і ў сувязі з 50-годдзем з дня заснавання прадпрыемства ўзнагародзіць Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь:

БЕРАСНЕВА Міхаіла Міхалаевіча — брыгадзіра будаўнічага ўпраўлення № 24.

ДРАЗДОВІЧА Леаніда Вячаслававіча — дырэктара будаўнічага ўпраўлення № 21.

ЛІПЕНЯ Уладзіміра Дзмітрыевіча — брыгадзіра будаўнічага ўпраўлення № 20.

МАСКАЛЁНКА Пятра Хрыстафоравіча — тынкоўшчыка будаўнічага ўпраўлення № 51.

РАМАНЕНКУ Віктара Віктаравіча — брыгадзіра будаўнічага ўпраўлення № 22.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШАРЭЦКІ.

5 жніўня 1996 г., г. Мінск
№ 517-XIII

АДНЫМ СКАЗАМ

✻ У чэрвені з нехарчовых тавараў найбольш падаражэлі **бытавыя электрапрыборы** — на 3,6 працэнта, у тым ліку **халадзільнікі** — на 3,8 працэнта, **пральныя машыны** — на 9,2, **каляровыя тэлевізары** — на 3 працэнты.

✻ Каля 29 працэнтаў вытворчасці прамысловай прадукцыі прыпадае на долю **прадпрыемстваў недзяржаўнай формы ўласнасці**, з іх 19,3 працэнта — на акцыянерныя таварыствы.

✻ У свеце на душу насельніцтва вырабляецца **47—58 кг бульбы** ў год, а ў нашай рэспубліцы — **787—1125 кг.**

✻ **Беларусь** па рэйтынгу, устаноўленаму Праграмай развіцця ААН для краін сусветнай супольнасці з пункту гледжання сацыяльна-эканамічнага становішча іх грамадзян, знаходзіцца **на 51-м месцы.**

✻ За сем месяцаў прадпрыемствамі лёгкай прамысловасці выраблена таварнай прадукцыі **на суму каля 6 трыльёнаў рублёў**, у супастаўных цэнах гэта складае 95,8 працэнта да адпаведнага перыяду мінулага года.

✻ У рэспубліцы зараз налічваецца **40 дзяржаўных і 19 недзяржаўных** вышэйшых навучальных устаноў.

✻ За першае паўгоддзе ў краіне **ўзведзена 717 тысяч квадратных метраў жылля**, што на 1,36 працэнта больш за мінулагоднае.

✻ **Расстраляны** светлагорскі **маньяк** Ігар Міранкоў, на сумленні якога 6 загубленых жыццяў.

✻ Агульная **сума ўрону ад учыненых злачынстваў** за шэсць месяцаў гэтага года склала 441 мільярд 300 мільёнаў рублёў.

МАЛАКА НА СТАЛЕ СТАЛА МЕНШ

У першым паўгоддзі бягучага года вытворчасць прадпрыемствамі малочнай прамысловасці краіны цэльнамалочнай прадукцыі склала 361,7 тыс. тон, або на 11,7 працэнта менш, чым было летась за той жа перыяд.

Скарачэнне вытворчасці масла склала 17 працэнтаў (да 25,5 тыс. тон), на 35,7 працэнта зменшыўся і выпуск сухога малака (да 5,7 тыс. тон). Па словах спецыялістаў Мінсельгасхарча, галоўныя прычыны гэтага — змяншэнне заказаў гандлю, а таксама скарачэнне паставак малака калгасамі і саўгасамі з-за змяншэння як пагалоўя, так і ўласна надояў. Натуральна, што такое становішча з вытворчасцю цэльнамалочнай прадукцыі не лепшым чынам адбіваецца на яе пастаўках на ўнутраны рынак краіны. Так, за першае паўгоддзе бягучага года спажыўцы атрымалі малочных прадуктаў на 14,5 працэнта менш (700,7 тыс. тон), чым летась за той жа перыяд. Пастаўкі жывёльнага масла скарацілся на 16,4 працэнта (да 12,46 тыс. тон), на 13,6 працэнта — цэльнамалочнай прадукцыі (да 341,7 тыс. тон).

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЕЛАРУСЬ СУПРАЦЬ ЯДЗЕРНАЙ ЗБРОІ

10 жніўня ў парку імя Горкага адбудзецца акцыя «Беларусь супраць ядзернай зброі».

Акцыя пройдзе пад дэвізам «Пакіньце свой унутраны і знешні свет у чысціні!» У 12.00 на драўляным караблікy пачнецца дзіцячая праграма — конкурс малюнка, творчая праграма, прэзентацыя дзіцячай моды і інш. З 18.00 супраць ядзернай зброі выступяць беларускія гурты «Ляпіс Трубецкой», «Нейро-Дюбель», «Метэор», «Flammable» і Валік Грышко. У акцыі спонсарамі выступілі Камітэт па справах моладзі, АТ «Гандлёвы саюз», Фонд Сораса, дэпартамент «COLGATE-PALMOLIVE».

Яна САВІЦКАЯ.

ТРЫЦЦАЦЬ ШЭСЦЬ — ЗА, ШЭСЦЬДЗЕСЯТ ДВА — СУПРАЦЬ, АСТАТНІЯ — УСТРЫМАЛІСЯ

36 прадпрыемстваў машынабудаўнічай, абароннай, металургічнай, радыёэлектроннай і іншых галін прамысловасці з 1 жніўня перапынілі дзейнасць асобных магутнасцей, не задзейнічаных у вытворчасці. Тэрмін кансервацыі — 1 год.

Як паведаміў начальнік упраўлення інвестыцый і магутнасцей Міністэрства прамысловасці РБ Аляксандр Малыхін, 62 прадпрыемствы наогул адмовіліся ад кансервацыі, нават асобных тэхналагічных ліній, палічыўшы немэтазгодным несці матэрыяльныя страты на «замарожванне» асноўных фондаў. Тыя ж 36 прадпрыемстваў, што ажыццявілі гэтую аперацыю, плануюць пасля заканчэння кансервацыі перайсці на выпуск новых відаў канкурэнтаздольнай прадукцыі або прадаць непатрэбнае абсталяванне. У Міністэрстве прамысловасці лічаць, што за 1-2 месяцы вызначацца ў адносінах да магчымасці спынення дзейнасці і астатнія прадпрыемствы.

Жанна КАТЛЯРОВА.

БУЛЬБЫ БУДЗЕ ШМАТ. ЦІ ЗРОБЯЦЬ КІРАЎНІКІ ГАСПАДАРАК ТАК, КАБ І ДА ЯЕ Ў БЕЛАРУСА НА СТАЛЕ НЕШТА БЫЛО

Сёлетні год ужо парадаваў працаўнікоў вёскі добрым ураджаем збожжавых культур, якія зараз трэба цалкам сабраць і захаваць. Такія ж перспектывы мяркуюцца і ў дачыненні да «другога хлеба».

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» галоўны аграном Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Аляксандр Ільясевіч, у бягучым годзе ва ўсіх катэгорыях гаспадарак пад бульбай занята 743 тысячы гектараў плошчаў (у мінулым годзе было 720 тысяч гектараў), у тым ліку ў калгасах і саўгасах — 121,9 тысячы гектараў, у насельніцтва, уключаючы фермерскія гаспадаркі — 621,1 тысяч гектараў. Ураджайнасць чакаецца на ўзроўні 160 цэнтнераў клубняў з гектара, што на 50 цэнтнераў больш за мінулагодні паказчык. Па словах Ільясевіча, агульны валавы збор бульбы сёлета складзе 12 млн. тон, што прыкладна на 3 млн. тон больш, чым было сабрана летась.

Як і са збожжавымі культурамі, такому ўраджаю «другога хлеба» сёлета паспрыяла добрае надвор'е. У прыватнасці, дзякуючы яму ўсе раёны ўжо пачалі капаць раннюю бульбу. Толькі дзяржаве яе, паводле апошніх звестак, ужо здадзена 11,3 тысячы тон.

Як зазначыў падчас гутаркі галоўны аграном міністэрства, галоўнае сёлета для гаспадарак — не толькі сабраць добры ўраджай бульбы, але і пасхова рэалізаваць яе ужо гэтай восенню, каб скарасіць да мінімуму выдаткі на зімовае захоўванне і магчымыя страты.

У прыватнасці, Мінсельгасхарч раіць усім гаспадарам ураганяць вопыт калгаса «Беларусь» Ляхавіцкага раёна. Летась там было пасаджана 190 гектараў бульбы. Пры ўраджайнасці 166 цэнтнераў з гектара гаспадарка ўстанавіла прываблівыя для пакупнікоў цэны (у сярэднім 1730 рублёў за кілаграм), што дазволіла атрымаць ёй 2 млрд. 190 млн. рублёў прыбытку, гэта значыць з кожнага гектара было атрымана 11,5 млн. рублёў даходу. У цэлым жа рэнтабельнасць склала 243,6 працэнта. Атрыманыя грошы дазволілі калгасу своечасова выплачваць зарплату, вырашыць шэраг сацыяльна-бытавых праблем. Таму на прыкладзе гэтай гаспадаркі спецыялісты Мінсельгасхарча раяць іншым кіраўнікам добра ўсё прыкінуць: будзе нізкая цана на бульбу — застанешся без прыбытку, вялікая — тая ж Расія будзе купляць бульбу не ў нас, а ў суседняй Польшчы. Галоўнае — падысці да справы з грунтоўнымі эканамічнымі разлікамі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

КАРОЛЬ «РЫНКУ» — БАРТЭР?

Звязваючыся з шэрагам беларускіх прадпрыемстваў, увесь час лаўлю сябе на думцы аб нейкім зачараваным коле, у якое трапіла зараз наша вытворчасць. Адна з самых важных і балючых праблем — недахват рэальных грошай, якія б можна было пусціць на тэрміновую выплату заробку, не кажучы ўжо пра набыццё новых тэхналогій.

Прэваліруе бартэр, таму няма рэальных сродкаў», — адказалі карэспандэнту «Звязды» на фабрыцы пластмасавых цацак. Нека ж ячэ выратоўвацца становішча за кошт больш пашучага «выбівання» грошай з заказчыкаў. А калі ў тых таксама няма чым расплаціцца? Вось тут і пачынаецца: ты мне — матор, я табе — вагон цэглы, якую можаш раздаць працаўнікам. Муж прыносе дадому замест заробку мяшок цаглін...

Зараз гэтым амаль нікога не здзівіш — моцныя нервы ў народа, да ўсяго прывыкае.

«Бываюць затрымкі, — як сказалі бухгалтары падшыпнікавага завода, — але на тыдзень-два. Так што заробак за чэрвень мы ўжо выплацілі». Накoнт таго, чаму нельга своечасова аддаць працоўным заробленыя грошы, вельмі добра адказалі на электратэхнічным: «Ёсць даўгі за намі, у іншых наша прадукцыя, а грошай яны не аддаюць. Прапаноўваюць бартэр. У рэшце рэшт, прадпрыемства заўсёды застаецца без сродкаў». Здаецца, што ўсе гэтыя «плацім амаль рэгулярна» (так адказалі наконт своечасовасці выплаты заробку ў бухгалтэрыі Мінскага вытворчага аб'яднання па выпуску аўтаматычных ліній) мала вялікі шанцператварыцца ў «не плацім зусім»...

А ўвогуле, выйграюць зараз толькі тыя прадпрыемствы, якія знайшлі нішу, якую трэба запаўняць менавіта іх уласным таварам. У асноўным гэта, як гаварылі раней, «тавары шырокага спажывання». Таня патрэбны, але ж нельга і пра трактары з камбайнамі забываць...

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ

З РАБОТЫ ЦЯГНУЦЬ... ПАТРОНЫ!

Дзе можна ўзброіцца ў наш неспакойны час? Аказваецца, за гэтым зусім не абавязкова далёка хадзіць...

Так, супрацоўнікамі Віцебскага АУС на транспарце быў затрыманы супрацоўнік стралкова-пажарнай каманды чыгуначнай станцыі «Віцебск», у якога пры аглядзе ў сейфе былі знойдзены 22 патроны да пісталета «ТТ», столькі ж патронаў да рэвальвера і яшчэ 40 патронаў для малакалібернай вінтоўкі. Як высветлілася, такі унушальны «арсенал» быў «набыты» ім... у адзначаным ахове па месцы работы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ГАСТРОЛЬНЫЯ ПАЕЗДКІ

Колькасць «гастралёраў» па сельскіх магазінах і калгасных касах не змяншаецца.

Зусім нядаўна супрацоўнікамі Лёзненскага РАУС каля вёскі Крынкі былі затрыманы 2 аўтамабілі «Форд-Эскорт» і «ВАЗ-2121», за рулём якіх знаходзіліся жыхары г. Віцебска, раней судзімыя. У машынах былі знойдзены 3 ламы, нажніцы па металу, запас харчоў. Высветлілася, што менавіта яны, раз'язджаючы па вобласці, учынілі серыю крадзяжоў з магазінаў, зазіралі яны і на тэрыторыю Руднянскага і Невельскага раёнаў суседняй абласцей Расіі.

Пакуль даказана 6 злачынстваў. Днямі затрымана трое жыхароў Баранавіч, якія, узламаўшы дзверы і адключыўшы сігналізацыю, траплялі ў сельскія магазіны ў Баранавіцкім і Нясвіжскім раёнах.

І вось новае паведамленне — у вёсцы Больцы Талачынскага раёна невядомыя, абясточыўшы ахоўную сігналізацыю і сарваўшы навясныя замкі, пранiклі ў памяшканне касы калгаса імя Дзяржынскага, дзе, узламаўшы металічную скрынку, выкралі буйную суму грошай і зніклі. Вядзецца пошук злачынцаў.

ЗАПІСКА НА ДЗВЯРАХ

6 жніўня днём аператыўнай групай Дзяржынскага ГРАУС у час атрымання грошай ад сваёй «ахвяры» затрыманы вымагальнікі — 15-гадовы навучэнец і двое 17-гадовых грамадзян — усе мясцовыя жыхары.

Яны, як высветлілася, абралі даволі арыгінальны спосаб «выцягвання» грошай. 5 жніўня на ўваходных дзвярах дачнага дома аднаго з мясцовых кіраўнікоў, размешчанага побач з вёскай Дзягільна Дзяржынскага раёна, вывесілі запіску з патрабаваннем выплаціць 1,5 млн. рублёў і прызначылі месца.

І КУДЫ СТОЛЬКІ?

Супрацоўнікамі Лідскага РАУС у кватэры генеральнага дырэктара адной з мясцовых фірмаў, які пражываў па вул. Набярэжнай, былі знойдзены і адабраны пісталет «браўнінг-9», 107 патронаў калібру 9 мм, 4 тратылавыя шашкі па 200 грамаў кожная і 1 дымавая шашка. Ці не запасаў для самаабароны?

Васіль КУРЛОВІЧ, прэс-цэнтр МУС.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Харвацкіх гандбалістаў, якія заваявалі залатыя медалі на Алімпійскіх гульнях у Атланце, на радзіме сустрэў натоўп захопленых балельшчыкаў. Аднак і спартсмены палічылі неабходным выказаць падзяку сваім прыхільнікам за падтрымку, што яны і зрабілі, прайшоўшы ў Загрэбскім аэрапорце на каленях перад вітаючым іх натоўпам.

Асашыэйтэд Прэс

Наследнік брытанскага прастола і яго жонка, прынцэса Дыяна, урэгулявалі пытанне аб умовах разводу, і пазбаўленыя сенсацый рэпарцёры свецкай хронікі вымушаны былі пераключыцца на свацкія сюжэты. Вядома ж, яны не прапусцілі факт выкліку ў суд маці Дыяны Фрэнсіс Шэнд-Кід, якая прыцягнута да адказнасці за ваджэнне аўтамабіля ў нецвярозым стане. Справа слухалася ў шатландскім гарадку Абан, на поўнач ад Глазга. Лэдзі заявіла, што не прызнае сябе вінаватай, і слуханне адкладзена да будучага тыдня.

Асашыэйтэд Прэс.

Справу Плюшкіна працягнуў жыхар Турынска Свярдлоўскай вобласці Мацвей Н. Калі 80-гадовы стары сур'ёзна захварэў і пакліаў у дом сваіх дзяцей, яны ахнулі ад здзіўлення.

Адзін пакой быў поўнасцю застаўлены слоікамі з маслам. У другім захоўваліся яйкі. Дачка спрабавала іх палічыць, але збілася пасля двух тысяч. Склеп старога быў літаральна забіты салённямі і варэннямі. Амаль 10 гадоў пасля смерці жонкі Мацвей гаспадарыў самастойна. Гасцей не запрашаў. На пытанне, навошта ён назбіраў столькі прадуктаў, стары згадаў пра вайну і магчымы голад.

ЕАН.

ЛЁС ГАЗЕТЫ — ЛЁС КРАІНЫ

ЧАМУ АБ ГЭТЫМ ТРЭБА ПІСАЦЬ

Сярод матэрыялаў цэнтральных перыядычных выданняў, якія захоўваюцца ў фондах Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь, сваё асобае фізічнае і духоўнае месца займаюць дакументы старэйшай беларускамоўнай газеты «Звязда».

Гэта розныя па паходжанню, але, безумоўна, цікавыя прамыя і апасродкаваныя сведкі працэсу нараджэння выдання, яго зацвярджэння ў духоўным, культурным, палітычным жыцці Беларусі. Гэта надрукаваныя на машынцы ці напісаныя ад рукі справаздачы рэдакцыі, пастановы ЦК КПБ аб газеце, пратаколы сходаў працоўнага калектыву, жудасныя адбіткі сталінскіх рэпрэсій, пісьмы чытачоў, шматлікія бухгалтарскія і фінансавыя разлікі.

За сказаным паўстае, вядома, у першую чаргу не зробленае за многія гады супрацоўнікамі архіва па прыняццю ў свае фонды газетнага справаводства, арганізацыі яго захавання, а гістарычны час у вобразе лёсу і здзейсненага ў розныя перыяды мінулага калектывам газеты.

Маючы гэта на ўвазе, Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь у дзень нараджэння газеты — а гэта сённяшняя дата календара — публікуе некаторыя з дакументаў першых двух дзесяцігоддзяў існавання гэтага друкаванага органа.

Кажуць: першы блін камяком. У дачыненні да «Звязды» прымаўка не спрацоўвае, як не стасуецца гэты фразеалагічны выраз з Белдзяржуніверсітэтам, Інстытутам беларускай культуры, часопісам «Полымя», якія з'явіліся амаль у той жа гістарычны перыяд. «Звязда», як і яе калегі па нараджэнню, уваходзіла ў бурлівае жыццё ўпэўненым крокам дзякуючы трывалай сувязі гісторыі з рэаліямі практыкі.

Каб зразумець неабходнасць выдання «Звязды» ў 1917 годзе, трэба зазірнуць у жыццё Мінска таго часу. А яно было далёка не перыферыйным і не кволым з культурнага пункту гледжання.

Тут давалі канцэрты вядомыя спевакі Расіі, Заходняй Еўропы, ставілі пастаноўкі тэатральныя калектывы Варшавы, Вільна, Парыжа, Лондана. Праўда, пачатак першай сусветнай вайны пагоршыў духоўнае жыццё, але ў кіёсках, на прылаўках магазінаў тых дзён лёгка можна было заўважыць перыядычныя выданні: «Минская газета» (орган мясцовых лібералаў), «Фронт» (орган выканкома Заходняга фронту), «Вольная Беларусь» (орган Беларускага нацыянальнага камітэта), «Крестьянская газета» (орган з'езда сялянскіх дэпутатаў Мінскай губерні), «Известия Минского Совета», «Вести Минского губернского комиссара» і інш.

У такіх умовах палітычнага і культурнага стану горада і нарадзілася ідэя стварэння газеты. Яна планавалася як бальшавіцкі орган, які павінен быў абслугоўваць рабоча-салдацка-сялянскую апазіцыю Часовага ўрада, уступіць у ідэалагічную барацьбу з тымі, хто падтрымліваў існуючы дзяржаўны і грамадскі лад.

Цяжка сказаць, адкуль узялося найменне «Звязда». Беларускі паэт Пятро Глебка спецыяльна прысвяціў гэтаму аспекту гістарычнай генеалогіі газеты лірычны верш «Дзяньніца», у якім, у прыватнасці, пішацца:

«Ня помню, ня знаю у якой старане:
на усходзе, на захадзе можа,
у хмарах у чорных —
спрадвечнай багне
зару ахінула прыгожасьць.

Дзівіліся людзі на гэту зару,
у косы ўпляталі праменьне, казалі:
«цяпер закалосіцца рунь на дзікім,
на жорсткім каменьні».

А зорка сьвяціла, паказвала шлях,
лілася на жвір сырадоем,
за гэтым працьвітваць стала зямля,
а зорку назвалі «Зьвяздою».
[1927 г.]

Прадаставім увазе чытача «Уласнажыцьцяпіс» (1918 г.), які ўяўляе сабою гумарыстычную «аўтабіяграфію» гэтага газетнага выдання. Усё тут, як кажуць, на месцы: і даты, і імёны, і метамарфозы з назвамі перыядычнага органа і інш. Няма толькі ў артыкуле ўказання аб прыфрантавым становішчы Мінска, што разам з другімі момантамі з'яўлялася адной з прычын рэпрэсіўных адносінаў да рэвалюцыйна настроенага газетнага лістка.

«Уласнажыцьцяпіс», друкуемы са скарачэннямі, так знаёміць з перыпетыямі першага этапа станаўлення газеты: «Нарадзілася я 27 ліпеня (9-га жніўня) 1917 году ў г. Менску, на Петраградскай вул, у д. № 6, у Менскім камітэце РСДРП (бальшавікоў). З прычыны буржуазна-згодніцкае небясьпекі, мяне ахрысьцілі трыма імёнамі: «Звезда», «Молот» і «Буревестник». Першы раз мяне пазбавілі першай назвы «Звезда» ў ноч на 25 жніўня (7-га верасьня) мінулага году.

Пасьля семнаццаціразовага майго зьяўленьня на фронце, у вялікай Заходняй краіне, і на шумных вуліцах, у казармах рабочых і салдат г. Менску ў ролі праваабаронцы прыгнечаных і падманутых рабочых і акопнікаў, мяне моцныя асобы таго часу рашыліся злавіць і пакараць.

У гэтую ноч яны злавілі мяне ў друкарні п. Данцыга, каля Маскоўскай вул. у г. Менску. Я здолела схавацца. Часова перастала называцца «Звездой» і 15-га верасьня (28 верасьня) вышла на сваю працу пад назваю «Молот».

Зноў я вышла семнаццаць разоў і на васемнаццаты раз зноў у той жа друкарні мяне чуць-чуць не арыштавалі. Я зноў увільнула ад ішчэяк.

На другі дзень раніцаю ўжо асцярожна прынялася за працу, усё-ж пад назваю «Молот», але потым баючыся, каб мяне ўсё-ж не злавілі, я рашыла адпачыць некалькі дзён, каб потым зноў наведваць сваіх салдат, рабочых і сялян, карыстаючыся трэцім сваім прозьвішчам — гучным, агульнавядомым і прыгожым — «Буревестник».

Ня вышла я яшчэ і дваццаці разоў, як пачалася Кастрычнікаўская рэвалюцыя, якая зьнішчыла маіх ворагаў.

Мне ўжо ня трэба было хавацца. Я зноў пачала выходзіць пад сваёй каханай назвай.

І як бы мне хацелася назаўсёды застацца «Зьвяздой», каб вераю і праўдаю служыць майму працоўнаму народу. Гэта маё адзінае шчасьце».

На архіўных паліцах, на жаль, знаходзяцца не ўсе нумары газеты. Віна таму — незлічоныя шляхі вайны, турботы эвакуацыі і інш. У 1932 годзе па лініі кіраўніцтва БССР прымаліся меры па перадрукаванню першых нумароў, якія больш за ўсё пацярпелі ад нестабільнасці. На жаль запланаванае было выканана не ў поўным аб'ёме.

Але разнастайны гістарычны, статыстычны і публіцыстычны матэрыял Нацыянальнага архіва РБ дазваляе прасачыць шлях газеты ад яе заснавання да сённяшніх дзён. Пераважная большасць архіўных даных у навуковы абарот не ўведзена. Тлумачыцца гэта, галоўным чынам, існаваўшымі раней ідэалагічнымі ўстаноўкамі, якія не дазвалялі паказваць негатыўныя бакі жыцця, хоць гэта вяло да скажэння і нават дэфармацыі рэальнасці. За межамі публікацый аказаліся шматлікія звесткі аб функцыянальных і кадравых зменах, якія давялося перажыць рэдакцыі, усяму калектыву і якія былі звязаны з узмацненнем ідэалагічнага дыктату ў грамадскім жыцці.

Дакументы шчыра і аргументавана сведчаць аб арганічным і дыялектычным зліцці газеты з часам і лёсам краіны, аб тым, што «Звязда» з вузка партыйнага выдання ператварылася ў агульнанацыянальны орган.

Безумоўна, напісана і выдадзена аб ёй нямала ў вялікіх і малых формах. У той жа час існуе не вельмі шмат твораў, якія б «заглядвалі» ва ўнутранае жыццё рэдакцыі, бліжэй знаёмілі з тымі, хто тут працаваў: з іх канцэптуальнымі поглядамі на жыццё і рэчаіснасць, творчай спадчынай, лёсам, чалавечымі і прафесіянальнымі ўзаемаадносінамі.

Кіруючыся гэтым падыходам, мы і друкуем сёння дакументы, некаторы статыстычны, мемарыяльны матэрыял. Зробленае прысвечана, акрамя ўсяго іншага, уступленню газеты ў 80-ы год сваёй плённай дзейнасці. Нацыянальны архіў РБ мае намер і ў далейшым перыядычна публікаваць на старонках выдання малавядомыя ці зусім невядомыя матэрыялы, якія адлюстроўваюць лёс і перыпетыі старэйшай беларускамоўнай газеты нашай краіны — «Звязды».

Спачатку былі грошы, а потым слова

Каб ажыццявіць задуманае, незалежна ад яго дзяржаўнага і выхаваўчага значэння, заўсёды патрэбен нікчэмны, як кажуць, метал — грошы. А іх амаль не было ў людзей, якія задумалі на трэцім годзе першай сусветнай вайны выдаць у Мінску рэвалюцыйна-апазіцыйную газету.

Ідэя аказалася мацнейшай за матэрыяльныя перашкоды. Аб тым, як гэта здарылася, піша ў сваіх успамінах адзін з рэдактараў, заснавальнікаў выдання В. Фамін (1927 г.):

«Група бальшавікоў, якая працавала на былым Заходнім фронце ў 1917 годзе, у самым пачатку лютаўскай рэвалюцыі паставіла перад сабой заданне аб арганізацыі ў Менску свайго бальшавіцкага органу. Гэта было тым больш неабходна, што ўрад Керанскага і камандаванне фронтам вялі рашучую барацьбу з тагачаснымі бальшавіцкімі петраградскімі і маскоўскімі газетамі, недапускаючы іх на фронт і, асабліва, у акопы.

Не маючы грошавых сродкаў, мы вырашылі накіраваць тав. Дзмітрыева, а крыху пачакаўшы і тав. Магілеўскага ў Петраград для атрымання ад ЦК нашай партыі дазволу на выданне газеты і грашовай дапамогі. Дазвол быў дадзены, а на выданне газеты ЦК нам адпусціў 2000 рублёў грошай».

Сума па тым часе была невялікая: хапала яе на 5-6 нумароў. Але як матэрыялізаваць сродкі ў справу: дзе знайсці паперу, у чыёй тыпаграфіі распачаць друкаванне?

Аб гэтым даносіць цікавыя звесткі таксама адзін з рэдактараў Р. Пікель (1925 г.). «Почти все владельцы типографий отказались набирать у себя нашу газету; наконец, нашли одного, который согласился печатать ее, но набор надо было давать со стороны. Сговорились тогда с 4-5 мелкими типографиями, печатавшими только бланки и визитные карточки, имевшими в своем распоряжении по пудику шрифта, и набрали в одной передовую, в другой — хронику, в третьей — партийную жизнь и т. д. А потом метались по всей Немиге (почти все типографии эти были сосредоточены в этом районе), собирая связанный бечевками свинцовый набор, чтобы к вечеру снести его на печатную машину. Сами держали корректуру, сами верстали, сами продавали и занимались расклейкой объявлений о выходе газеты...»

Жорсткая барацьба за крыніцы фінансавання працягвалася ў самых разнастайных формах амаль да перамогі савецкай улады. Сярод іх была і такая мера папаўнення журналісцкай казны, як «жалезны фонд». Гэтак называўся збор ахвяраванняў, які ажыццяўляўся, галоўным чынам, салдатамі-акопнікамі.

За перыяд з моманту выхаду «Звязды» да 7 лістапада 1917 года ў фонд паступіла 918 руб. 75 кап.

Як выхад з цяжкага грашовага становішча выкарыстоўвалася выданне папулярных брашур, арганізацыя платных курсаў, латарэй, чытанне публічных лекцый. Выданне брашур было справай прыбытковай: кніжачка ў 16—32 старонкі абыходзілася 2-3 капейкі, а прадавалася па 5—10. Асабліва ходкай літаратурай з'яўляліся ў тыя дні брашуры Леніна, Троцкага, Калантай, апавяданні М. Горкага, кніга «Спартак».

Дзеля пашырэння кола чытачоў, а гэта значыць і грашовых паступленняў, друкаваўся сенсацыйны матэрыял. Адзін час пастаўляў яго знаёмы рэдакцыі, які працаваў у штабе Заходняга фронту. Газета патаемна атрымлівала ад яго сакрэтныя загады камандавання аб барацьбе супраць рэвалюцыйна настроеных салдат. Закончылася гэта арыштам друкарні і яе супрацоўнікаў. Як бачым, грошы дарэмна не даваліся.

А зараз прапануецца карэспандэнцыя Максіма Гарэцкага, класіка беларускай літаратуры, аднаго з супрацоўнікаў газеты, прысвечаная 10-годдзю «Звязды». «СМАЛЕНСК—МЕНСК—ВІЛЬНЯ. Пасля Кастрычніка я жыў у Смаленску, і ў самым канцы 1917 г., ці ў пачатку 1918 г., пачаў супрацоўнічаць у «Известиях Смоленского Совета».

Я даваў спачатку фельетоны і пераклады з сваіх жа апавяданняў у беларускай мове пад псеўданімам Дзед Кузьма.

* * *

Агалашэньне ў сьнежні 1918 г. на камуністычнай канфэрэнцыі ў Смаленску незалежнасьці Беларусі нарабіла тады гуку. І яшчэ ў Смаленску, у «Западнай Камуне», а можа быць і ў «Зьвяздзе», быў зьмешчаны мой невялічкі артыкул аб Савецкай Беларусі з загалоўкам па-беларуску: «Няхай жыве Савецкая Беларусь!». Гэта былі, мусіць, першыя прызнаныя беларускія словы ў смаленскіх газетах.

Тады ў Менску мела разьвінуцца шырокая культурная беларуская праца, і я ахвотна згадзіўся на прапазыцыю тав. Кнорына — пераехаць у Менск на сталую працу ў «Зьвязду»...

У Менску рэдакцыя «Зьвязды», пераехаўшы з Смаленску, зьмяшчалася спачатку ў доме, дзе цяпер клюб Карла Маркса, супраць Менскага тэатру. Там жа рэдакцыя сфатаграфавалася: тав. Кнорын, тав. Мяснікоў (рэдактары), тав. Іофэ (сакратарка), тав. Пэраль (рабочае і прафесійнае жыццё) і яшчэ некаторыя таварышы. Картка была зьмешчана ў 2-тыднёвай ілюстраванай часопісі «Заря Запада», якая тады выходзіла ў Менску. Пазьней рэдакцыя «Зьвязды» перайшла на Савецкую, дзе яна і была да пераезду ў Вільню...

* * *

У самым канцы сакавіка ці ў самым пачатку красавіка 1919 г. рэдакцыя «Зьвязды» пераехала з Менску ў Вільню, але ня ў тым складзе, у якім была ў Менску. На прапазыцыю тав. Кнорына паехаў і я.

Сумна было глядзець у дарозе, колькі разьбітых дамоў, пасечанага лесу, акопаў, галодных уцекачоў. Дзе была Смаргонь — там толькі каміны тырчаць ды пабітая цэгла валяецца, болей нічога няма, дрэвы і тыя — пакалечаны, паломаны...

Пасьля панаваньня немцаў Вільня спусцела, людзей было мала, конка не хадзіла, фурманоў ня відаць, гандляры керанак не хочуць браць, усё надта дорага, а хлеба і зусім не дастаць.

У савецкіх установах чулася найбольш польская і літоўская мова, на вуліцах — польская і яўрэйская, а калі я зварочваўся да газетніка, фурмана, нумярнога ў гатэлі па-беларуску, дык яны кідалі мову польскую ці расійскую і гаварылі па-беларуску.

Тым часам белыя былі недалёка ад Вільні: станцый за 3 ад Вільні ці бліжэй. Іх то адганялі, то яны ізноў бліжэй падсоўваліся. Над Вільняю лёталі часта аэрапляны, кідалі, як мне прыходзілася чуць ад людзей, праклямацыі з заклікам бунтаваць супраць Саветаў. Усюды было шмат шаптуноў; шапталі самае фантастычнае.

«Зьвязда» змяшчалася ў доме, дзе была раней літоўская Тарыба, на рагу Юрашскага праспекту і Віленскае вуліцы. У рэдакцыі сталі працаваць часткаю новыя, мала вядомыя мне супрацоўнікі.

Мінулася тыдні тры — і на Вільню наляцелі легіёны пана Пілсудскага. Я прачнуўся ад грукату гармат і кулямётаў...

Між іншым, справядлівасць вымагае адзначыць, што дапамог нам ратавацца, з немалою рызыкаю і небяспекаю для сябе самога, беларускі драматург і артыст Францішак Аляхновіч. Ён прывёў нас да сябе на кватэру, і там, на Маставой вуліцы, мы і прыпыніліся, каб трохі абдумацца, якім спосабам выбрацца з Вільні. Але выбрацца нам тады ня прышлося, мы мусілі застацца ў Вільні...»

Хто будзе кіраваць балем

Газета нараджалася як калектыўны орган. Сярод галоўных прэтэндэнтаў на месца рэдактара бясспрэчнага пераможцы не было. Не выказаў на гэты конт сваіх катэгарычных меркаванняў і ЦК РСДРП(б), аддаўшы права вырашэння гэтай справы мясцовым партыйным сілам.

Безумоўна, пэўную перавагу меў А. Мяснікоў, які на той момант з'яўляўся старшынёй Мінскага камітэта РСДРП(б) — галоўнага заснавальніка выдання. Але ён не хацеў псаваць адносіны з такой каларытнай і вядомай палітычнай фігурай, як М. В. Фрунзе, кіраўнік мясцовай міліцыі, старшыня Мінскага губернскага сялянскага камітэта.

Ганарліва паглядалі на іх К. Ландэр і В. Фамін. Першы ў верасні 1917 г. быў абраны старшынёй Мінскага савета, а другі меў значную падтрымку ў гарадскіх бальшавікоў.

З улікам вышэйсказанага ў рэдакцыйным кабінеце аказаліся адразу 4 рэдактары: А. Ф. Мяснікоў, М. В. Фрунзе, К. І. Ландэр, В. В. Фамін.

Называем загадчыкаў аддзелаў рэдакцыі, аб якіх чамусьці ў публікацыях гаворыцца занадта сціпла, а яны, як сведчаць архівы, адыгралі значную ролю ў набыцці «Звяздою» неабходнага іміджа.

У 1917 годзе тут працавалі: У. Неўскі — складаў «Агляд друку», выпускаў «Салдацкія пісьмы»; Г. Усцінаў — загадчык аддзела інфармацыі, фельетаніст; В. Кнорын — «Агляд унутраных і замежных падзей»; В. Рэзаўскі — «Мясцовае жыццё».

Супрацоўнікамі газеты таксама з'яўляліся С. Магілеўскі, С. Шчукін, М. Старажэўскі, І. Алібегаў, Л. Гамашэўскі, І. Рэінгольд (І. Рэнёў).

Будучае паказала, што «Звязда» стартавала з камандай таленавітых, творчых людзей, большасць якіх па розных прычынах рана пакінулі жыццё.

Без такту няма і кантакту

У сярэдзіне 1927 года «Звязда», згодна з пастановай ЦК КПБ, перайшла на беларускую мову.

Аб першых кроках гэтай падзеі гаворыць адзін з дакументаў за кастрычнік таго года, падрыхтаваны адказным чыноўнікам друку: «До белоруссизации средний реальный тираж «Звезды» за последние полгода (январь—июль 1927 года) выражался в 20 тысяч экземпляров. В октябре сего года, т. е. на третий месяц после белоруссизации, тираж определился в шесть тысяч экземпляров. Таким образом, белорусский язык, введенный в газете, оттолкнул от «Звезды» 14 тысяч подписчиков, что составляет 70% ее прежнего тиража».

Далей аўтар дадзенага «аналізу» робіць выснову: каб «Звязда» знайшла выйсце з цяжкага становішча, неабходна ў кожным з 8 акругоў рэспублікі ўстанавіць інстытут платных упаўнаважаных, якія будуць рабіць «нажым» (так у тэксце) на пакупнікоў газеты. Ці магло гэта зняць праблему? Безумоўна, не.

Беларусізацыя газеты адбывалася добраахвотна, як добраахвотна прыйшоў да яе пакупнік. Разумны шлях ляжаў не праз сілавыя меры, а праз распаўсюджванне беларускай мовы ў справаводстве, навучальных установах, духоўным жыцці наогул. Значную становучую ролю ў гэтым адыграла больш шырокае друкаванне на старонках «Звязды» твораў знакамітых беларускіх літаратараў: Я. Купалы, Я. Коласа, Ц. Гартнага, К. Буйло, П. Труса, П. Броўкі, З. Бядулі, К. Чорнага і інш.

Будынак у Мінску, дзе друкаваліся першыя нумары «Звязды»

* * *

Дакументальнае забеспячэнне гістарычнага мінулага, асабліва першых гадоў Савецкай улады, не самае лепшае з-за знаходжання архіва ў часовай эвакуацыі (1941—1944) на ўсходзе СССР.

Таму пошук і ўдакладненне даных працягваецца у архівах Масквы, Кіева, Санкт-Пецярбурга, КДБ Беларусі.

Месцы выдання «Звязды»

Мінск: VIII.1917—II.1918; Смаленск: II.1918—I.1919;

Мінск: I.1919—III.1919; Вільно: красавік 1919;

Мінск: X.1919—V.1919; Бабруйск: жнівень 1919;

Смаленск: IX.1919—VII.1920; Мінск: VIII.1920—X.1920;

Барысаў: кастрычнік 1920; Мінск: X.1920—VI.1941;

Магілёў: VI—XII.1941.

Вячаслаў СЕЛЯМЕНЕЎ,
дырэктар Нацыянальнага архіва РБ.
Яўген БАРАНОЎСКІ,
вядучы навуковы супрацоўнік Нацыянальнага архіва РБ.

(Працяг будзе.)

НА ГЭТАЙ ЗЯМЕЛЬЦЫ ЎСЕ МЫ — НЕ ГОСЦІ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Старшыня «Звязды» — Міхась АМЕЛЬЯНОВІЧ

Адразу папярэджу: выбрана гэта гаспадарка не толькі з-за аднайменнай з нашай газетай назвы. (Хаця і гэта акалічнасць мела месца.) Калгас «Звязда» — адна з лепшых гаспадарак Навагрудчыны. Характэрная дэталь: тут яшчэ ні разу не было затрымкі з выплатай заробку. (Падумалася: у сённяшніх умовах, калі многія калгаснікі на Беларусі не атрымліваюць заробку па паўгода, гэты сказ можа быць пачаткам і заканчэннем любога, як кажуць, хвалебнага артыкула. Гэты сказ увогуле можа быць цэлым артыкулам. Ёсць жа аднарадковыя вершы... Выплачваюць заробак своечасова — значыць, справы ідуць добра.)

... Ужо праз гадзіну знаходжання ў калгасе стала відавочным: прыезд журналістаў — лішні клопат. Яшчэ не жалі, але сяляне знаходзіліся на сенакосе. Міхась Амельяновіч, які кіруе гаспадаркай амаль дзесяць гадоў, расказаў, што для ўсіх людзей трава скошваецца калгаснай тэхнікай.

Размаўляем. Распытваю пра поспехі, праблемы. Занатоўваю лічбы. Раптам Міхась Фёдаравіч кажа:

— Пачакайце, калі ласка, хвілінку. Падкіну дзяцей на сенакос. Якраз распагодзілася...

Ён пакінуў кабінет. Я перачытваў зробленыя запісы. Як усё ж падобны калгасныя праблемы. Цяжка вёсцы. Нешта вырашыць можна. Але, глядзіш глабальна, нічога добрага не прадбачыцца. Той жа калгас «Звязда» здаўна моцная гаспадарка. Адметнасць — вырошчванне лёну. Ёсць збыт. А вось з разлікамі бяда. Няма ў заводаў грошай. А бартэр, як ні круці, іх не замяніць. Ды што там лён! Мясцовае РАПП не разлічылася нават за леташнюю бульбу!

Альбо цэны на ялавічыну. Вядома, яны павінны быць большымі, чым на свініну. Але ж не на 60 працэнтаў!

Дарэчы, зноў пра заробак. Даяркі ў калгасе атрымліваюць болей за ...старшыню на 10—15 працэнтаў. Ад двух да двух з паловай мільёнаў. Крыху менш — трактарысты і вадзіцелі.

Ці возьмем пенсіянераў. На 2 тысячы працуючых тут іх амаль 400 чалавек. Хто дапаможа? Вядома ж, калгас. А гэта зноў выдаткі.

На тэрыторыі калгаса я быў і раней. Унікальныя мясціны, маёнтак Храптовіча. Вядома, як і паўсюль, амаль знішчаны. Ці графскія канюшні. Помнік. Ніхто не рэстаўруе. Аблюбавалі кінастудыі. І ў той дзень тут здымалі фільм. Разгаварыўся з работнікамі «Беларусьфільма». Кажуць: тут не першыя здымкі. А новы фільм будзе называцца «Шэльма». Пра каня. А ў мяне з'явілася грахоўная думка: а можа, няхай тут зноў былі б тыя ж канюшні? Хоць добраўпарадкавалі б будыніну...

Побач са Шчорсамі — Лаўрышава. Таксама мясціна, вядомая са старажытнасці. Разам з намі быў раённы архітэктар Аркадзь Заварын, які прыехаў сюды спецыяльна, бо 1 верасня тут будзе праходзіць свята беларускага пісьменства і друку. Да яго рыхтуюцца.

Многія ведаюць, што Лаўрышава — радзіма цяперашняга старшыні Вярхоўнага Савета Сямёна Шарэцкага. Ён нават нядаўна туды прывозіў амерыканскага пасла на Беларусі Кенета Яловіца, Кажуць, таму вельмі спадабалася.

Ля вясковага калодзежа былая калгасніца «Звязды» Вольга Фамінічна КАЧАН

Лаўрышава — таксама радзіма і Кастуся Качана, выдатнага беларускага мастака. У час камандзіроўкі мы наведалі ягоную хату. На шчасце, ён быў дома. Майстраваў нешта. Жыве ў Мінску, але тут праводзіць, мусіць, большую частку часу. Качан — мастак нібыта і традыцыйны. І разам з тым... Ёсць у ягоных карцінах тое, што мы называем патрыятызмам. Наваградак і ваколіцы, тое ж Лаўрышава і суседнія Нягневічы падаюцца несентыментальна, але так, што ў душы прачынаецца нешта невытлумачальнае. Я даўно сябрую з Кастусём. Не раз і пісаў пра ягоную творчасць. Таму цяжка не паўтарыцца. Але бачыў рэакцыю многіх сваіх калег на ягоных карціны. Тое ж невытлумачальнае пачуццё, што кранае патаемныя куткі душы. Зрэшты, словам напэўна немагчыма вытлумачыць ні музыку, ні жывапіс. Прысутнічае вечная недасканаласць гэтага тлумачэння...

— А ці можна да вас, старшынька, звярнуцца? — да нас падышла матуля мастака Вольга Фамінічна.

Пачала раіцца наконт нейкіх выплат. Міхась Фёдаравіч маўчаў. Пасля кажа:

— Лепш у сельсавеце перапытайце. Гэта іх кампетэнцыя.

Ніякай гульні ў «давернасць» перад журналістамі. Яму гэта непатрэбна. Шчыры — так, працавіты — так, крыху рэзкаваты — таксама. Але не крывадушны.

Мастак з Лаўрышава Кастусь КАЧАН

У той дзень не ўсе сенавалі на сваіх дзялках. Карміць жывёлу калгасную трэба штодня. Леанід Калала і Аляксандр Самайловіч (яны ўдвух на здымку) касілі ды вывозілі траву.

А мы са старшынёю аглядзелі палеткі з жытам, пшаніцай. Тады Міхась Фёдаравіч выказаў спадзяванне на ўраджай. Днямі я тэлефанаваў старшыні Навагрудскага райвыканкома Анатолю Лісу. Той кажа:

— Дажджы перашкаджаюць добрай уборцы. «Звязда» — не выключэнне.

Увогуле, як і паўсюль, там усе зараз толькі пра ўборку збожжавых і думаюць. Амельяновічу ж трэба яшчэ рыхтавацца да Дня беларускага пісьменства. Хоць разарвіся... А можа і сапраўды: мохам не абрастае толькі той камень, які коціцца? Бо, што ні кажыце, больш пачэсна і прыстойна працаваць, чым ляжаць на канапе ля тэлевізара, як робяць многія гараджане. Зямля ж такіх аднойчы не прымае. Яна многае даруе, акрамя абыякавасці. Дзякуй Богу, гэтага ў калгасе «Звязда» няма. Тут — гаспадары. Як у вядомым вершы: «На гэтай зямельцы ўсе мы не госці...»

Міхась ТАЛОЧКА.
Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

Здымкі фільма «Шэльма»

«ЗВЯЗДА» КІРУЕ ДА САНКТ-ПЕЦЯРБУРГА

Ужо шмат гадоў па маршруту Мінск—Санкт-Пецярбург ходзіць цягнік «Звязда». Так, гэта назва з'явілася ў гонар нашай газеты. У святочны дзень грэх было не напісаць пра ягоных работнікаў.

Зарабляюць тут някепска. Тая ж правадніца — крыху больш за мільён.

Па словах начальніка цягніка Ігара Вяраксы, кантынгент пасажыраў розны. «Чаўнакоў» стала менш. Найчасцей едуць камандзіраваныя альбо да радні. Кошт купэйнага білета — прыкладна трыста тысяч. Але, улічваючы недахват у людзей сродкаў, кіраўніцтва чыгункі пайшло на ўвядзенне агульнага вагона, дзе кошт білета — да ста тысяч.

Ні для кога не сакрэт, што пасажыры задаволены працай беларускіх брыгад. Найперш з-за наладжанай дысцыпліны, ветлівага абыходжання.

— Зразумейце — калі чалавек даехаў добра, то пра гэта не прыгадвае, — разважаў Ігар Міхайлавіч. — Варта нечаму здарыцца — адразу прэтэнзіі. А ўвогуле бывае няўцям, чаму людзі такія запалоханыя, абыякавыя. Побач будзе дэбашырыць нягеглы хуліган, а здаравенныя мужыкі робяць выгляд, нібы нічога не здарылася. Зрэшты, як і ва ўсім грамадстве.

Праца на дарозе — цяжкае выпрабаванне. Не кожны можа справіцца. Шмат хто звальняецца. Альбо яго звальняюць... Апошнім часам такое было і на цягніку «Звязда». Пазбавіліся абыякавых, хапуг.

У дарогу трэба ўцягнуцца. Іншы лад жыцця — на колах. Дый псіхолагам трэба быць, каб прадбачыць розныя нечаканасці.

... Размаўлялі надоўга. Людзям трэба было працаваць. Галоўнае, каб шчаслівай была дарога. І вяртанне назад, дамоў...

Міхась ТАЛОЧКА.

На здымку: правадніцы «Звязды» Людміла РАДКЕВІЧ, Святлана ЖУК і Любоў КОВАЛЬ.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	5.35	20.54	15.19
Віцебск –	5.20	20.48	15.28
Магілёў –	5.25	20.43	15.18
Гомель –	5.29	20.33	15.04
Гродна –	5.53	21.06	15.13
Брэст –	5.58	21.03	15.05

МЕСЯЦ

Апошняя квадра 6 жніўня.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве, Гомелі — 18—20, Мінску — 19—21, Гродне, Брэсце — 21—23 градусы.

У наступныя двое сутак надвор'е істотна не зменіцца. Тэмпература ўначы — 8—13, удзень — 20—25 градусаў цяпла.

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

«НОВАЯ «ЦАРСКАЯ ГАРЭЛКА» – РЫЖАЯ СМЕРЦЬ»

Пад такім не самым вясёлым загалоўкам, але ён, на жаль, адпавядае рэаліям, у нумары за 25 ліпеня «Звязда» змясціла публікацыю на вельмі балючую тэму: як ліквідаваць тую «пражавелую бомбу», якую нам пакінула расійская армія, — шматлікія вялізныя цыстэрны са страшэнным для ўсяго жывога і нежывога «знішчальнікам» — ракетным акісляльнікам тыпу меланж.

Праблема, зразумела, самая шматпланавая. У яе вырашэнні, акрамя Беларускага інстытута радыяцыйнай бяспекі («Белрад»), дырэктар якога В. Несцярэнка і даў тое першае інтэрв'ю па дадзенай тэматыцы, удзельнічаюць нямала іншых НДІ, арганізацый, міністэрстваў, ведамстваў. Адразу скажам: не ўсе іх кіраўнікі, іншыя адказныя асобы згадзіліся кантактаваць з газетай, каб даць грамадству хоць нейкую інфармацыю. Што ўвогуле не здзіўляе.

Аднак і тыя факты, якія рэдакцыя мае на сённяшні дзень, ужо даюць магчымасць скласці даволі аб'ёмнае ўяўленне аб усёй сітуацыі ў цэлым. Прадстаўляем меркаванні некаторых з тых кіраўнікоў, вучоных, спецыялістаў, якія маюць непасрэднае дачыненне да ўзнятай праблемы.

Дырэктар Беларускага навукова-даследчага санітарна-гігіенічнага інстытута, галоўны таксіколаг Мінаховы здароўя Віктар СТЭЛЬМАХ:

«ПАШПАРТЫ» ПРАДУКЦЫЯ ЎЖО АТРЫМАЛА, АЛЕ...»

Пачаць размову трэба, відаць, з фінансаў — яны ўсяму галава. Пасля таго, як летась урад прыняў праграму па ўтылізацыі меланжу, пачаліся, натуральна, пошукі грошай для фінансавання работ. Сродкі тады выканаўцам праграмы выдзелілі з рэзервовага фонду Прэзідэнта. Нашаму інстытуту — каля 400 мільёнаў рублёў, дакладней, на сённяшні дзень — 70 працэнтаў гэтай сумы, хоць мы завяршылі ўсе работы, прадугледжанныя планам. Выдзеліла летась на гэтую праграму 300 мільёнаў і Мінпрыроды. Таму фінансаванне, лічу, адносна яшчэ нядрэннае — у параўнанні, зразумела, з тым, як наогул сёння «фінансуецца» навука.

Думаю, нам пашанцавала ў тым, што па розных аспектах праграмы працуюць дастаткова кампетэнтныя спецыялісты, людзі з высокім пачуццём адказнасці. Напрыклад, з Навукова-тэхнічнага камітэта Мінабароны — арганізацыі-заказчыка. Дапамагае і тое, што да вырашэння праблемы падключылася Нацыянальнае агенцтва па кантролю і інспекцыях Мінабароны, якое стараецца знайсці фінансы за мяжой. Праўда, грошай пакуль ні з краін Еўропы, ні з ЗША не відаць.

Спачатку ўсе гэтыя работы былі закрытай тэматыкай, і першую спробу утылізаваць меланж зрабілі Беларускі агратэхнічны і Беларускі тэхналагічны універсітэты. Аднак на тыя ўгнаенні, якія тады атрымаліся ў выніку перапрацоўкі акісляльніка, нашы эксперты «дабро» не далі, паколькі ўзніклі пытанні па іх таксічнасці, іншых параметрах.

Пасля таго, як да выканання тэмы падключыўся інстытут «Белрад», сумеснымі намаганнямі з вайскоўцамі была створана эксперыментальная ўстаноўка па утылізацыі меланжу. На базе, што непадалёк ад вядомага ўжо Сяльца, у лютым гэтага года з чатырох тыпаў акісляльніка было атрымана 6 тон вадкіх мінеральных угнаенняў.

Гэтыя ўгнаенні павінны прайсці таксіколага-гігіенічнае вывучэнне, атрымаць пэўную класіфікацыю па таксічнасці, іншых відах небяспекі. Адначасова ў Беларускім НДІ глебазнаўства і аграхіміі праводзяць доследы па сваёй лініі. Восенню гэты інстытут абавязаны прадставіць нам узоры той сельгаспрадукцыі, якую вырасцілі на ўгнаеннях, атрыманых пасля утылізацыі акісляльніка.

Пасля ўсяго гэтага мы і павінны даць заключэнне: ці можна вырашчаную прадукцыю выкарыстоўваць у харчаванні, ці не назапашвае яна якія-небудзь шкодныя рэчывы, ці змяніўся састаў глебы пасля прымянення такіх угнаенняў?

Ёсць, аднак, прынцыповы момант: мы маем пакуль толькі доследную партыю прадуктаў перапрацоўкі меланжу, якая была зроблена ўвогуле, скажам так, грубавата — на той жа эксперыментальнай установцы. Таму гаварыць аб магчымасці выкарыстання ўгнаенняў мы можам толькі на пэўнай мяжы дапушчэння.

Сітуацыя на сённяшні дзень наступная: угнаенні, атрыманыя на эксперыментальнай устаноўцы, прайшлі таксіколага-гігіенічную экспертызу, усе чатыры віды іх атрымалі адпаведныя «пашпарты». Яны інстытутам ужо зацверджаны, прайшлі і ўзгадненне ў санітарнай службе рэспублікі. Гэта значыць, што выкарыстанне прадукту утылізацыі на эксперыментальных палетках у якасці менавіта эксперыментальных угнаенняў дазволена.

Яшчэ адзін вердыкт мы вынесем у лістападзе, калі НДІ глебазнаўства і аграхіміі прадставіць нам узоры сваёй эксперыментальнай прадукцыі. На гэтым будзе закончаны першы этап.

Другі этап звязваецца са стварэннем новай, ужо доследна-прамысловай, устаноўкі па перапрацоўцы меланжу. У наступным сезоне, калі усё будзе ісці нармальна, з прадукцыяй, атрыманай ужо на прамысловым агрэгаце, мы правядзём яшчэ адзін «раунд» выпрабаванняў. У прынцыпе, падкрэслю, самае поўнае і канчатковае рашэнне па нашаму колу пытанняў можа быць вынесена толькі тады, калі мы будзем мець узоры сельгаспрадукцыі, вырашчанай на ўгнаеннях, атрыманых менавіта на прамысловай установцы.

Усё складана і доўга, могуць сказаць. Аднак трэба мець на ўвазе: калі размова заходзіць пра выпуск новай прадукцыі на прамысловай установцы (а ў нас менавіта такі выпадак), калі ён ажыццяўляецца ў масавым маштабе, то ў сілу ўступаюць адпаведныя дзяржаўныя стандарты — ім гэтая прадукцыя павінна поўнасцю адпавядаць.

Выказваліся прапановы: каб не губляць час, то ці не лепш было б зноў запусціць у работу эксперыментальную ўстаноўку, якая ўжо дала прадукт? Якраз і нельга: сёння пакуль няма заключэння па якасцях апарата і прыменянай у ім тэхналогіі. Сапраўды, як установка пры рабоце ўздзейнічае на навакольнае асяроддзе, на здароўе чалавека? Як будуць вытрымлівацца гігіена працы тэхнічнага персаналу, іншыя санітарна-гігіенічныя нормы?

Такія даныя нашым інстытутам збіраюцца і апрацоўваюцца. Гэтая работа разлічана на год, на чатыры яго сезоны, бо ў кожнага з іх — свае прыродныя асаблівасці, якія могуць па-свойму ўплываць на ўзровень бяспекі тэхпрацэсу. Мы гатовы даць увесь аб'ём неабходных заключэнняў, як гэта і запісана ў праграме, у лістападзе.

Заключэнні могуць быць цалкам станоўчыя. Ці азначае гэта, аднак, што эксперыментальная ўстаноўка па утылізацыі меланжу — бяспечная і бясшкодная вытворчасць? Загадзя можна сказаць: поўнасцю бяспечнымі ўстаноўка і сама тэхналогія ніколі не будуць — вельмі ўжо агрэсіўны і небяспечны «матэрыял», з якім тут працуюць.

Але калі будуць захоўвацца правілы тэхпрацэсу, тэхнікі бяспекі, іншыя патрабаванні, то ў пэўнай ступені можна пагадзіцца з тым, што ўстаноўку па утылізацыі меланжу прымяняюць на палігоне ў Сяльцы.

Дырэктар Беларускага НДІ глебазнаўства і аграхіміі, акадэмік ААН Беларусі, доктар сельскагаспадарчых навук прафесар Іосіф БАГДЗЕВІЧ:

«АДКАЗ НА ЎСЕ ПЫТАННІ ДАСЦЬ УРАДЖАЙ»

Пакуль з нашых эксперыментальных палеткаў ураджай не будзе ўбраны, уважліва прааналізаваны, з поўнай канкрэтнасцю сказаць нічога нельга. Можна паказаць толькі нашы чаканні.

Чакаць можна эфекту ад прымянення прадукту перапрацоўкі меланжу прыкладна такога ж, як і ад іншых вадкіх азотных угнаенняў. Лічым магчымым, што шкодных рэчываў у раслінах, «узнятых» на ўгнаеннях з меланжу, мы не знойдзем. Гэта гаворыцца таму, што іх вельмі скрупулёзна аналізавалі ў інстытуце яшчэ перад тым, як уносіць у глебу.

Заўважу, аднак: «новыя», умоўна назавём іх так, угнаенні не змогуць канкурыраваць з традыцыйнымі, бо ў чымсьці горшыя за апошнія. Гэта не дзіўна: яны даволі моцна разведзены вадой; інакш, наколькі мне вядома, не дазваляе рабіць тэхпрацэс, прыменены на эксперыментальнай устаноўцы.

Для эксперыментаў мы выбралі доследныя гаспадаркі ў Рэчыцкім і Мінскім раёнах. Заклалі сумесны дослед і з Беларускім агратэхнічным універсітэтам — працуем разам па дадзенай тэме на базе яго вучэбнай гаспадаркі «Ждановічы». Угнаенні з перапрацаванага меланжу прымянілі для вырошчвання самай звычайнай прадукцыі — сталовай бульбы, кармавых культур, ячменю, аўса, азімага жыта. Потым будзе даследавацца, напрыклад, не толькі зерне, але і салома. І калі нічога шкоднага ў зерні не акажацца, то гэтага ўвогуле хопіць для далейшых станоўчых высноў. Доследы плануем праводзіць два гады, бо кожны год характэрны сваімі ўмовамі надвор'я, іншай спецыфікай, а эксперымент павінен усё гэта ўлічваць.

Спадзяюся, што за гэты час іншыя выканаўцы праграмы, якія адказваюць за выраб угнаенняў, знойдуць магчымасць, як яны і абяцаюць, дабіцца большай канцэнтрацыі рэчыва ў канчатковым прадукце, бо сёння вельмі ж нятанна вазіць на палі лішнюю ваду.

Тут якраз дарэчы будзе падтрымаць думку, што корань праблемы — у эканоміцы праекта, прынятага ўрадам. Пасляховасць работы ўсіх удзельнікаў праграмы залежыць менавіта ад больш-менш рытмічнага фінансавання. Не толькі ад выдзялення пэўных сродкаў з рэзервовага фонду Прэзідэнта (адтуль частку работы інстытута якраз і аплацілі), але і ад фінансавання работ па лініі самой урадавай праграмы — як гэта і належыць, што называецца, «па правілах». Спрацуюць гэтыя правілы — і за наш участак работы я поўнасцю ручаюся.

Калі ж гаварыць пра вынікі работы інстытута па дадзенай тэме менавіта ў гэтым годзе, то з упэўненасцю можна будзе сказаць (падкрэслю яшчэ раз) толькі пасля збору, скрупулёзнай апрацоўкі і даследаванняў сёлетняга ўраджаю — у кастрычніку.

Начальнік аддзялення Навукова-тэхнічнага камітэта Міністэрства абароны палкоўнік Уладзімір МАРЭЦКІ:

«ЭКСПЕРЫМЕНТАЛЬНАЯ ЎСТАНОЎКА ПАВІННА ЯШЧЭ ПРАЦАВАЦЬ»

Пачну з крытычных заўваг у адрас аўтараў публікацыі пра меланж — «рыжую смерць». Справа ў тым, што колькасць складоў з ракетным акісляльнікам яны ўказалі не зусім дакладна. Такіх баз у Беларусі ўсяго чатыры.

Калі ў нас яшчэ знаходзіліся войскі Расіі, то гэта былі ў асноўным базы часцей далёкай авіяцыі, дзе ў невялікіх складах і захоўвалася па 200—400 тон меланжу. Пасля вывазу гэтых аб'ектаў з тэрыторыі Беларусі колькасць ракетнага акісляльніка з 10 тысяч скарацілася да 8 тысяч тон.

Па пэўных прычынах сёння магу назваць толькі дзве «кропкі», дзе цяпер захоўваецца меланж, — гэта вёска Сялец і пасёлак Пагранічны Бераставіцкага раёна.

Затое што ў змешчаным інтэрв'ю праўда дык праўда: меланж — вельмі небяспечнае рэчыва. Навукова-тэхнічны камітэт не займаецца эксплуатацыяй рэзервуараў з акісляльнікам (наша задача — распрацоўка метадаў яго утылізацыі), таму аб'ектыўна ацаніць тэхнічны стан ёмістасцей мне цяжка. Аднак магу сказаць, што па выніках даследаванняў, праведзеных на базе ў Сяльцы Беларускім НДІ сангігіены па заказу НТК Мінабароны, устаноўлена: канцэнтрацыя вокіслу азоту ў паветры ў тэхнічнай зоне перавышае дапушчальную ў 1,3—1,4 раза.

Для утылізацыі ракетнага акісляльніка была створана эксперыментальная ўстаноўка, над якой у асноўным працавалі наш НТК, інстытут «Белрад» і адно з ваенных прадпрыемстваў Беларусі. Зімой гэтага года ў Сяльцы атрымалі на ёй 6 тон угнаенняў. Цяпер у рабоце ўстаноўкі — перапынак (ён быў прадугледжаны праграмай) — да атрымання канчатковага заключэння па прадукту утылізацыі, ацэнкі яго экспертамі з НДІ сангігіены, а таксама НДІ глебазнаўства і аграхіміі.

Але ўжо і цяпер мы пераканаліся: тэхналогія вытворчасці вадкіх мінеральных угнаенняў з меланжу на практыцы «працуе», яна рэальная, а прадукт аказаўся ўвогуле нядрэнным.

Па параметрах самой устаноўкі можна сказаць наступнае. Калі НДІ сангігіены правяраў яе работу сёлетняй зімой, то яго спецыялісты пераканаліся, што шкоднага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе яна не аказвае. Патрабаванні ж інстытута аб неабходнасці правесці даследаванні работы ўстаноўкі за чатыры сезоны года цалкам правамерныя.

Апускаючы шматлікія дэталі, можна зрабіць выснову: эксперыментальная ўстаноўка павінна быць «уключана» хоць на непрацяглы час у кожны з трох сезонаў, якія яшчэ не ахоплены эксперыментам. А для гэтага ўжо сёння патрэбны грашовыя сродкі.

Бліжэйшыя задачы наступныя: для мэтаў бяспекі неабходна як мага хутчэй вызваліць ад акісляльніка хоць бы адзін рэзервуар. Вельмі важна таксама дапрацаваць усе параметры эксперыментальнага агрэгата, каб наступная, ужо доследна-прамысловая, устаноўка была выканана на самым высокім тэхналагічным узроўні.

Начальнік упраўлення грамадзянскай абароны Галоўнага ўпраўлення камандуючага ўнутранымі войскамі Міністэрства ўнутраных спраў Уладзімір МІЦКЕВІЧ:

«РАТАВАЦЬ ЛЮДЗЕЙ, КАЛІ ЎЗНІКНЕ ТАКАЯ НЕАБХОДНАСЦЬ, БУДЗЕМ ПА ЗАГАДЗЯ ПАДРЫХТАВАНЫХ ПЛАНАХ»

Газетны матэрыял аб праблемах з меланжам — рэч, зразумела, патрэбная. Унясу, аднак, адзін нюанс: з майго пункту погляду, гэтае інтэрв'ю, можа, нават... і спазнілася. Кажу так зусім не таму, што хачу быць арыгінальным.

Калі камусьці невядома, то паведамлю: яшчэ з 1995 года падобнае пытанне па лініі грамадзянскай абароны мы ўзнімалі на самых розных узроўнях. Тады выявіліся факты, якія мы выкладалі ў дакладных запісках і міністру ўнутраных спраў, і ў Савет бяспекі, — аб выкарыстанні камерцыйнымі структурамі ракетнага паліва ў якасці ...паліва для кацельняў. Толькі ў Паставах на складах прадпрыемстваў захоўваліся многія дзесяткі тон гэтага «ўдарнага паліва».

Калі ўжо мы ўзнялі гэтую праблему, то зрабілі потым і наступны крок — склалі схему дыслакацыі вайсковых часцей, якія захоўвалі КРП (кампаненты ракетнага паліва). Зрабілі абследаванне ўсіх складоў, баз, гаспадарак, у тым ліку і ў Сяльцы.

Потым прыступілі да пытанняў адпрацоўкі ўзаемадзеяння з Міністэрствам абароны. У рэшце рэшт гэтыя захады з усімі змяненнямі і дапаўненнямі ўвасобіліся ў «План узаемадзеяння органаў кіравання і сіл дзяржаўнай сістэмы па папярэджанню і дзеяннях у надзвычайных сітуацыях». План быў узгоднены трыма міністрамі — унутраных спраў, абароны, па надзвычайных сітуацыях і ў красавіку гэтага года зацверджаны.

Такім чынам, мы вызначылі сілы і сродкі Грамадзянскай абароны, якія прыцягваюцца да лакалізацыі і ліквідацыі аварыйных сітуацый пры захоўванні, транспарціроўцы і знішчэнні ракетнага паліва і яго кампанентаў. «План узаемадзеяння...» маецца ўсюды на месцах. Ён узгоднены з камандзірамі вайсковых часцей. Канкрэтныя мерапрыемствы па кожнаму небяспечнаму аб'екту закладзены ў планы абласных і раённых штабоў ГА.

Наша служба такая, што заўсёды прыходзіцца рыхтавацца, што называецца, па максімуму, да самага складанага. Што ў гэтым плане можа адбыцца на базе ў Сяльцы?

Уявім, што ад старасці развалілася цыстэрна з ядавітым меланжам і адбылося яго разліццё. Супраць гэтага вакол рэзервуараў узведзены грунтавыя валы — на вялікую плошчу рэчыва разліцца не зможа. Але злавесны «рыжы шлейф» ад вокіслу азоту, зразумела, з'явіцца.

У дзеянне ўступіць зацверджаны план, па якім усе адказныя асобы і спецыялісты дакладна ведаюць, каму і што рабіць, — і камандзір вайсковай часці, і кіраўніцтва райвыканкома, райаддзела ўнутраных спраў, і мясцовая медыцына, і, зразумела, штаб ГА. Гукавая сірэна і радыё перададуць насельніцтву паведамленне. На месцах, зноў жа па плану, людзей збяруць у пэўных пунктах, раздадуць ім індывідуальныя сродкі абароны і, калі трэба, эвакуіруюць на нейкі час. Так мы бачым развіццё падзей, калі сапраўды адбудзецца ЧП з-за разліцця меланжу.

НЕАБХОДНЫ КАМЕНТАРЫЙ

Чытачы, напэўна, заўважылі, як па-добраму некаторыя ўдзельнікі ўрадавай праграмы па утылізацыі меланжу адзываюцца аб супрацоўніках арганізацыі-заказчыка — Навукова-тэхнічнага камітэта Мінабароны. Мала таго, гавораць, што спецыялісты НТК — не проста заказчыкі, але рухавікі гэтай дзяржаўнага рангу работы. Таму дзіўнай здаецца інфармацыя, якая апошнімі днямі прыйшла ў рэдакцыю: той самы палкоўнік У. Марэцкі ўжо... здае тэму утылізацыі меланжу, поўнасцю пераключыўся на іншую тэматыку. Але аб гэтым «цудзе» — крыху пасля.

Заўважылі, відаць, чытачы і тое, што практычна ўсіх удзельнікаў імправізаванага «круглага стала» хвалюе праблема далейшага фінансавання работ. 18 мільярдаў рублёў павінна быць выдзелена на выкананне ўрадавай праграмы, але ні пра якую хоць бы частку гэтай сумы з Міністэрства фінансаў нічога не чуваць. Затое начальнік аддзела фінансавання надзвычайных мерапрыемстваў Мінфіна У. Бельскі нядаўна заявіў у адкрытым друку: «У рэспубліцы дастаткова сродкаў, каб пераадолець вынікі надзвычайных сітуацый прыроднага і тэхнагеннага характару». Як тады растлумачыць гэтую «нелюбоў» да ўрадавага праекта?

Цяпер давайце падлічым, калі змогуць навукова-даследчыя інстытуты правесці ўсе неабходныя даследаванні па якасці саміх угнаенняў, сельгаспрадукцыі, якая на іх вырошчваецца, характарыстыках эксперыментальнай устаноўкі? На гэта, калі няма фінансавання, спатрэбяцца ўжо не «сезоны», а гады і гады. А на праектаванне і выраб доследна-прамысловай устаноўкі трэба тады «адпусціць» ужо, мабыць, цэлае дзесяцігоддзе, ці не так?

Затое можна, аказваецца, актывізавацца і вызначыцца зусім на іншым «фронце». І вось ужо ў Міністэрстве абароны прымаюць рашэнне: адхіліць Навукова-тэхнічны камітэт ад праблемы, якую той пасяхова вёў, бо меў для гэтага інтэлектуальныя сілы. Цяпер ёю будзе займацца новастваораны навукова-тэхнічны цэнтр службы гаруча-змазачных матэрыялаў тылу Узброеных Сіл. Дык там жа сядзяць спецыялісты, якія ўсё жыццё пералівалі і развозілі салярку! Можна толькі здагадвацца, дзеля чаго закручваюцца падобныя «рэбусы».

Можна паводзіць сябе і іншым чынам — наогул сядзець ціха, «не высоўвацца». Як гэта робяць, напрыклад, у Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях. А яно, як мы памятаем, узгадняла ўжо вядомы «План узаемадзеяння...» Вельмі не хацелася начальніку ўпраўлення па надзвычайных сітуацыях гэтага міністэрства А. Панамарову ўголас расказаць грамадскасці: а што ж робяць з нагоды праблемы меланжу ў яго падраздзяленні? Спаслаўшыся на кіраўніцтва самога міністэрства, пераадрасаваў запыт да сваіх калег — у Праматамнагляд. Славутыя ж «атамшчыкі» без асаблівай сарамлівасці прызналіся ў... сваёй некампетэнтнасці.

... У «славутым» цяпер Сяльцы з тых самых злавесных пражавелых рэзервуараў з іх шчылінамі і дзіркамі паціху выпараюцца «рыжыя хвосцікі». Але ж там няспраўныя і засцерагальныя клапаны, кантрольная апаратура. А калі ў гарачы дзень ціск унутры бакаў стане такім, што стары метал не вытрымае? У МНС павінны ведаць, якое вызначэнне маюць падобныя выпадкі, старацца і ўмець іх прадугледжваць. Для гэтага яно, між іншым, і створана.

Застаецца толькі спадзявацца: калі што якое, то планы Грамадзянскай абароны сапраўды спрацуюць, як гэта нам абмалявалі. Тут, праўда, просіцца на святло адна дэталька: ва ўсе разлікі ГА пры ліквідацыі такіх магчымых сітуацый закладваецца той ці іншы працэнт так званых «лятальных зыходаў». Ці трэба тлумачыць значэнне тэрміна? Не дай Бог правяраць на падобнай «практыцы», наколькі надзейна нясуць варту ўсе нашы адпаведныя службы.

Падрыхтаваў Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

Панядзелак, 12 жніўня

Беларускае тэлебачанне
17.05 «На добры лад». Перадача з Брэста.
17.20 «Мікалай Буянаў. Італьянскае капрычыо». Дак. фільм.
17.50 Музычны антракт.
18.00 Фінансавы час.
18.20 Тэлеанонс.
18.25 Эканамікст. Нерухомасць.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». «Рызыка-версія». Тэлегульня.
19.40 «Гэта мы не праходзілі...» Эканамічная праграма.
19.55 Беларусі дом. Мастацка-публіцыстычная праграма.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.45 Спартыўны тэлекур'ер.
22.05 Фільматэка. «Разведчыкі». Маст. фільм.
23.20 «Любімыя песні спявае Л. Гурчанка».
24.00 Навіны.

ГРТ
5.00 Тэлераніца.
8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра». Серыял.
9.05 Поле цудаў.
10.05 «Казка пра папа і работніка яго Балду». Мультфільм.
10.30 «Адгадай мелодыю».
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія Мір». «Захавай сябе». «Медыцынскі агляд».
11.55 КВЗ-96.
14.00 Навіны.
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца». Мультсерыял.
14.40 Марафон-15.
15.00 Зорная гадзіна.
15.40 «Элен і хлопцы». Маладзёжны серыял.
16.05 Джэм.
16.30 «Вакол света». Па старонках перадачы «Клуб падарожнікаў».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Адгадай мелодыю».
19.00 «Калі...» Вядучы — У. Познер.
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Ніколь Кідман у прыгодніцкай меладраме «Бангкок Хілтан». 1-я серыя.
21.45 «Іосіф Бродскі. Старонкі жыцця».
22.40 Навіны.
22.50 «Лінія кіно». Сяргей Курэхін у фільме «Два капітаны-ІІ».

«Расія»
16.50 «Чэлenджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.20 Прагулкі для апетыту.
17.30 L-клуб.
18.15 Момант ісціны.
19.00, 22.00, 23.15 Весткі.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Джэнтльмен-шоу.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Фірма прыгод». Маст. фільм.
23.05 Навінкі ад «ТБ-медыа».
23.30 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.45—0.11 З хуткасцю гуку.

Санкт-Пецярбург
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 «Цікаўнае сланяня». Мультсерыял.
17.35 Стыль жыцця.
17.40 Канцэрт Машы Распуцінай.
18.40 Вялікі фестываль.
18.55, 22.00 Інфарм ТБ.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Містэрыя гуку, феерыя колеру.
20.40 Тэлеслужба бяспекі. «Па законам».
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
22.20—23.36 «Заклад». Маст. фільм (Германія).

НТБ
17.00 Дак. фільм «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
17.30 Футбольны клуб.
18.00, 21.00, 23.20 Сёння.
18.35 Дак. фільм «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі».
19.00 Маст. фільм «Скаваныя адным ланцугом» (ЗША).
20.40 Доктар Вугал.
21.35 Гадзіна серыяла. «Каханне блакітнае і ружовае».
22.30 Часінка.
23.20 Тэніс у поўнач.

Аўторак, 13 жніўня

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны.
8.15 Аўта-парк.
8.30 Абібок.
Дзіцячы сеанс
9.00 Усё пра ўсё. Інфармацыйна-пазнавальная праграма.
9.25 «Жалезная прынцэса». Маст. фільм.
10.30 «Гэта мы не праходзілі...» Эканамічная праграма.
10.45 Цёмны пакой. Беззаконнасць.
11.15 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
11.35 Чацвёртае вымярэнне. Школа развіцця памяці і мыслення «Мольта».
12.15 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Матылёк», «Чароўная рыдлёўка», «Ну і ну, рыба размаўляе!» Мультфільмы.
16.05 «У палоне часу. Румянцавы». Тэленарыс. Частка 1-я.
16.35 Скарбы. Перадача з Гродна.
16.50 Вострьі вугал. Праграма па пісьмах гледачоў.
17.20 Урокі Наталлі Наважылавай.
17.50 Музычны антракт.
18.00 «Хохлаўка». Дак. фільм.
18.15 «Будзьце здаровы».
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
20.05 Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Аздараўленне дзяцей Беларусі.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 «Тэхнабанк» прадстаўляе: «Зоркі» на экране. Генадзь Назараў і Валянціна Талызіна ў маст. фільме «Зладзейка».
23.40 Тэлеанонс.
23.45 «Балада пра Сокала і Зорку», «Страчаная Галактыка». Мультфільмы для дарослых.
24.00 Навіны.

ГРТ
5.00 Тэлераніца.
8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.05 «Калі...» Вядучы — У. Познер.
9.45 Смехапанарама. Вядучы — Я. Петрасян.
10.15 «Лімпапо». Мультфільм.
10.30 «Адгадай мелодыю».
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір», «Мы і рынак».
11.55 «Чатыры танкісты і сабака». Серыял.
13.00 Пазнавальны серыял «Мера за меру». 1-я серыя.
13.25 Каханне з першага погляду.
14.00 Навіны.
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.40 Квар'етэ «Вясёлая квампанія».
14.50 Мультытролія.
15.10 Чароўны свет, або Сінема.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.35 «Вакол свету». Па старонках перадачы «Клуб падарожнікаў».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 «Адгадай мелодыю».
19.00 Тэма.
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 Бангкок Хілтан». 2-я серыя.
21.50 «Тэатр + TV. Юлія Рутберг і Максім Суханаў.
22.35 Навіны.
22.45 Музычная праграма «50 x 50».

«Расія»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 22.50 Весткі.
7.20 «Мак і Матлі». Серыял.
7.45 Гадзіна дзелавых людзей.
7.55 L-клуб.
8.40 «Рыкі-Цікі-Таві». Мультфільм.
9.00 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
9.55--**10.20** Тавары — поштай.
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэлenджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.15 Тэлечасопіс «Здароўе».
17.25 Халадгнаватья мір.
17.55 Надзвычайны канал.
18.25 Нічога, акрамя.
18.40 «Цёмная» для У. Жырыноўскага.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 «Бочка мёду». А. Трушкін.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Мсье Робіна». Маст. фільм.
22.40 Навінкі ад «ТБ-медыа».
23.05 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.15—23.41 Вінілавыя джунглі.

Санкт-Пецярбург
11.55, 12.55, 13.55, 15.05, 16.55, 18.55, 22.00 Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу — сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
15.15 «Заклад». Маст. фільм (Германія).
16.30 Мультфільм.
16.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі. «Па-за законам».
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 «Цікаўнае сланяня». Мультсерыял.
17.35 Стыль жыцця.
17.40 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Серыял.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 «Пецярбургскі акорд». Фільм, прысвечаны І Міжнароднаму фестывалю аўтарскай песні.
20.40 Тэлеслужба бяспекі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
22.20—23.26 «Адвакат». Маст. фільм. 1-я серыя.

НТБ
6.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
6.15 «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду». Мультфільм.
6.40 «Паходжанні бравага салдата Швейка». Маст. фільм.
7.40 Маст. фільм «Анёл» (Вялікабрытанія).
9.10 Дак. фільм «Загадкі Біблії».
9.40 Маст. фільм «Скаваныя адным ланцугом» (ЗША).
11.10 Гадзіна серыяла «Каханне блакітнае і ружовае».
12.00 Маст. фільм «Вырагуй і захавай».

Расійскія універсітэты
15.30 У свеце жывёл.
16.00 Музычныя навіны.
16.10 «Нямое кіно». Рудольф Валянціно.
16.45 Навіны.

НТБ
17.00 Дак. фільм «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
17.30 Жаночыя гісторыі. «Каханне і нянавісць». Заключная серыя.
18.35 Дак. фільм «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі».
19.00 Маст. фільм «Лепшыя часы» (ЗША).
20.45 Доктар Вугал.
21.35 Гадзіна серыяла «Каханне блакітнае і ружовае». Заключная серыя.
22.30 Часінка.
23.20 Шахматны турнір «Пан Вялікі Ноўгарад».
23.50 Меламанія: «Марк Элманд».

Серада, 14 жніўня

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны.
8.15 Вертыкаль.
8.45 Музычны салон Элеаноры Язерскай. Фальклорны гурт «Крэсіва».
9.30 «Лета Эмільбека», «Бывайце, каза і веласіпед!» Каротка-метражныя маст. фільмы.
10.25 «Плюх і Пліх», «Па дарозе з воблакамі», «Давай мяняцца». Мультфільмы.
10.55 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
11.50 Відзьма-нявідзьма.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Дзяўчынка і леў». Мультфільм.
15.55 «Жоўтая птушка». Тэл. маст. фільм.
17.05 «У палоне часу. Паскевічы». Тэленарыс. Частка 2-я.
17.20 Госці ў хату. «Жаночая доля такая...»
17.50 Музычны антракт.
18.00 Беларускі дом. Спадчына.
18.20 Тэлеанонс.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.00 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял (Аўстрыя—Германія).
19.55 «Хто гэта?» Тэлегульня.
20.05 Супергол.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Хроніка жніва-96.
22.15 Ірына Мураўёва ў маст. фільме «Карнавал». 1-я серыя.
23.35 Каралеўскае паляванне.
0.15 Навіны.

ГРТ
5.00 Тэлераніца.
8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.05 Тэма.
9.45 У свеце жывёлы.
10.20 «Серабрысты званочак». Мультфільм.
10.40 Смак.
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Кантакт — дзелавое супрацоўніцтва краін Садружнасці».
11.55 «Чатыры танкісты і сабака».
12.55 «Мера за меру». 2-я серыя.
13.25 Каханне з першага погляду.
14.00 Навіны.
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.40 Кактус і К.
14.50 До-мі-соль.
15.10 Клік джунгляў.
15.40 «Элен і хлопцы».
16.05 Тэт-а-тэт.
16.30 «Вакол свету».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.05 Футбол. Чэмпіянат Расіі. «Спартак» (Масква) — ЦСКА.
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 «Бангкок Хілтан». 3-я серыя.
21.40 «ДАІ, ДАІ — мая зорка...» Музычная праграма.
22.50 Навіны.

«Расія»
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 23.45 Весткі.
7.20 «Мак і Матлі». Серыял.
7.45 Кліп-антракт.
7.50 Гадзіна дзелавых людзей.
8.00 Рэкламны прастага.
8.30 «Бочка мёду». А. Трушкін.
9.00 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
9.55 Тавары — поштай.
10.20—11.35 «Ад'ютант яго правасхадзіцельства». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэлenджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.15 Экс-эль мьюзік.
17.25 Свая гульня.
17.55 Суайчыннікі.
18.25 Лідэр-прагноз.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Сам сабе рэжысёр.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Лета кахання». Маст. фільм (Польшча).
22.40 Ціхі дом. Праграма С. Шолахава.
23.35 Навінкі ад «ТБ-медыа».
24.00—0.13 Музыка ўсіх пакаленняў.

Санкт-Пецярбург
11.55, 12.55, 13.55, 15.05, 16.55, 18.55, 22.00 Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу — сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
15.15 «Адвакат». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.20 «20 хвілін з «Песнярамі». Музычны фільм.
16.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 «Цікаўнае сланяня». Мультсерыял.
17.35 Стыль жыцця.
17.40 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Толькі без панікі.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
22.20—23.09 Футбол. Кубак Расіі. 1/16 фіналу. «Зеніт» — «Тэкстыльшчык». 2-гі тайм.

НТБ
6.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
6.15 Мультфільм «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
6.40 «Паходжанні бравага салдата Швейка». Маст. фільм.
7.40 Маст. фільм «Турма. Дрэнныя хлопцы» (ЗША).
9.25 Дак. фільм «Загадкі Біблії».
9.45 Маст. фільм «Лепшыя часы».
11.25 «Каханне блакітнае і ружовае».
12.15 Маст. фільм «Чорная курыца, або Падземныя жыхары».

Расійскія універсітэты
14.35 Спявае Сяргей Захараў.
15.00 «Прымус». Літаратурная праграма.
15.30 У свеце жывёлы.
16.00 Музычныя навіны.
16.10 Першая лэдзі экрана. Грэта Гарбо.
16.35 Мультфільм.
16.45 Навіны.

НТБ
17.00 Дак. фільм «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
17.30 Жаночыя гісторыі. «Зачараваная Зоі» (Грэцыя). 1-я серыя.
18.35 Дак. фільм «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі».
19.00 Маст. фільм «Нявеста была ў чорным» (Францыя—Італія).
21.35 Гадзіна серыяла. «Дом жахаў Хамера». 1-я серыя «Нягучны крык» (ЗША).
22.30 Часінка.
23.20 Такое спартыўнае жыццё.
23.50 Кафэ «Абломаў».

Чацвер, 15 жніўня

Беларускае тэлебачанне
8.00 Навіны.
8.15 Госці ў хату. Да Нацыянальнага свята Францыі.
8.45 Вяскоўцы. Праблемы хлебаробаў Міншчыны. Смалявіцкі і Капыльскі раёны.
9.15 «Кошка, якая гуляла сама па сабе». Мультфільм.
10.30 Каралеўскае паляванне.
11.10 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага».
12.05 «Іосіф і яго брат Пётр». Дак. фільм.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 «Разам весела ісці...», «Цікаў! Ідзе запіс!» Фільмы-канцэрты.
16.20 Кантрасты. Праванав праграма.
16.50 Арсенал. Праграма для вайскоўцаў.
17.20 Урокі Наталлі Наважылавай.
17.50 Музычны антракт.
18.00 Да Дня незалежнасці Індыі. «Вялікая краіна».
18.15 «Фантазіі на тэмы Фабержэ». Кінанарыс.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
20.05 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». «Оскар». Тэлегульня.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Хроніка жніва-96.
22.10 «Карнавал». Маст. фільм. 2-я серыя.
23.30 «Крок». Праграма для моладзі.
24.00 Навіны.
0.15 Матаспорт. Супербайк. Чэмпіянат свету-96.

ГРТ
5.00 Тэлераніца.
8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.05 Футбол. Чэмпіянат Расіі. «Спартак» (Масква) — ЦСКА. 2-гі тайм.
10.00 «Муха-цакатуха». Мультфільм.
10.10 Клуб падарожнікаў.
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Пад дахам свету».
11.55 «Чатыры танкісты і сабака».
12.55 «Мера за меру». 3-я серыя.
13.25 Каханне з першага погляду.
14.00 Навіны.
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.40 Лего-го!
15.05 Цін-Тонік.
15.35 «Элен і хлопцы».
16.05 Рок-урок.
16.30 «Вакол свету».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Лато-Мільён.
19.00 Дзіўныя гісторыі ў праграме «Мая сям'я».
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 «Бангкок Хілтан». 4-я серыя.
21.50 Ігар Маісееў у праграме «Мужчына і жанчына».
22.45 «Абоз». Шоу.
23.20 Навіны.

«Расія»
10.00, 16.00, 19.00, 22.00, 22.55 Весткі.
8.00 Рэкламны прастага.
8.30 Сам сабе рэжысёр.
9.00 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
9.55 Тавары—поштай.
10.20—11.45 «Ад'ютант яго правасхадзіцельства». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэлenджэрс». Серыял для падлеткаў.
17.15 Ваш партнёр. «Дамашні лекар».
17.25 Даміно Міхаіла Баярскага.
17.55 Тэлескоп.
18.25 Нічога, акрамя.
18.40 «Цёмная» для В. Навадворскай.
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Раз на тыдзень.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 «Дом Ашэраў». Маст. фільм (ЗША).
22.45 Навінкі ад «ТБ-медыа».
23.10 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.25—23.51 Аніматэка.

Санкт-Пецярбург
11.55, 12.55, 13.55, 15.05, 16.55, 18.55, 22.00 Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу — сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
15.10 «О, Мельпамена!» Тэлевізійны спектакль.
16.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі.
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 «Цікаўнае сланяня». Мультсерыял.
17.35 Стыль жыцця.
17.40 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 «Тэлекампакт». Музычнае шоу.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
22.20—23.30 «Адвакат». Маст. фільм. 2-я серыя.

НТБ
6.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
6.15 Мультфільм «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
6.40 «Паходжанні бравага салдата Швейка». Маст. фільм.
7.40 Маст. фільм «Тайныя сябры» (Вялікабрытанія).
9.15 Дак. фільм «Загадкі Біблії».
9.40 Маст. фільм «Нявеста была ў чорным» (Францыя—Італія).
11.25 «Дом жахаў Хамера». 1-я серыя «Нягучны крык» (ЗША).
12.15 Маст. фільм «Кето і Катэ».

Расійскія універсітэты
14.35 Біблейскія сюжэты.
15.00 «Прымус». Літаратурная праграма.
15.30 У свеце жывёл.
16.00 Музычныя навіны.
16.10 Узлёт і падзенне Джудзі Гарленд.
16.45 Навіны.

НТБ
17.00 Дак. фільм «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
17.30 Жаночыя гісторыі. Маст. фільм «Зачараваная Зоі» (Грэцыя). 2-я серыя.
18.35 Дак. фільм «Імкненне да нябёсаў: гісторыя авіяцыі».
19.00 Маст. фільм «На вуглу, ля Патрыярщых...» 3-я і 4-я серыі.
21.35 Гадзіна серыяла «Дом жахаў Хамера». 2-я серыя «Усё большае і большае» (ЗША).
22.30 Часінка.
23.20 Кіно не для ўсіх. Маст. фільм «Слуга» (Вялікабрытанія).

Пятніца, 16 жніўня

Беларускае тэлебачанне

8.00 Навіны.
8.15 Герард Васільеў у фільме-канцэрце «Ці помніш ты».
8.55 «Казка пра закаханага маляра». Маст. фільм.
10.10 «Плошча картонных гадзіннікаў», «Блакітная страла», «Сястрычкі-звычкі». Мультфільмы.
10.55 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
11.50 «Я ўваходзіў замест дзікага звера ў клетку». Літаратурна-музычная кампазіцыя.
15.00 Навіны.
15.15 «Фліпер». Тэлесерыял для дзяцей.
15.40 Класіка на экране. «Каханнем за каханне». Маст. фільм.
17.00 Канцэртны сезон. Народная студыя сольных спеваў завода АТЗ (г. Барысаў).
17.20 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». Правінцыя. Любанскі раён.
17.50 Музычны антракт.
18.00 Творцы. Паэтэса Ларыса Геніюш.
18.20 Тэлеанонс.
18.25 Эканамікст.
18.35 «Тройчы па аднаму». Музычная перадача MTV.
18.50 Навіны (з сурдаперакладам).
19.05 «Рэкс — верны сябар паліцэйскага». Тэлесерыял.
20.05 «Міжнародны кур'ер». Падзеі, факты, каментарыі.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.05 «Гараж». Маст. фільм.
23.45 «12, ці На ноч гледзячы».
0.05 Навіны.
0.20 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.
0.50 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — «Бельшына» (Бабруйск). 2-гі тайм.

ГРТ

5.00 Тэлераніца.
8.00 Навіны.
8.15 «Новая ахвяра».
9.10 Дзіўныя гісторыі ў праграме «Мая сям'я».
9.50 Іграй, гармонік любы!
10.25 Пакуль усе дома.
11.00 Навіны.
11.10 У эфіры тэлерадыёкампанія «Мір». «Ад пятніцы да пятніцы. Займальныя сюжэты з краін Садружнасці».
11.55 «Чатыры танкісты і сабака».
12.55 «Мера за меру». 4-я серыя.
13.25 Каханне з першага погляду.
14.00 Навіны.
14.20 «Рыцар Адважнае Сэрца».
14.40 «Чалавек за шырмай». Экранізацыя апавяданняў Аркадзя Аверчанкі.
15.10 «Элен і хлопцы».
16.05 Спецвыпуск «...Да шаснаццаці і старэй» «Галопам па Еўропах».
16.35 «Вакол свету». Па старонках перадачы «Клуб падарожнікаў».
17.00 Навіны.
17.20 «Новая ахвяра».
18.15 Чалавек і закон.
18.45 Поле цудаў.

«Расія»

7.00, 10.00, 16.00, 22.00, 23.20 Весткі.
7.20 «Мак і Матлі». Серыял.
7.45 Кліп-антракт.
7.50 Час дзелавых людзей.
8.00 Свая гульня.
8.30 Джэнтльмен-шоу.
9.00 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
9.55 Тавары — поштай.
10.20 Гандлёвы дом. «Ле Монці».
10.35—11.55 «Ад'ютант яго правасхадзіцельства». Маст. фільм. 3-я серыя.
16.20 Музыка ўсіх пакаленняў.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.50 «Чэленджэр». Серыял для падлеткаў.
17.15 Мой Кроха і я.
17.25 Эх, дарогі!
17.55 Вертыкаль.
18.25 Клуб «АС».
19.35 «Санта-Барбара». Маст. фільм.
20.30 Маскі-шоу.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 Міжнародная сустрэча па хакею. Зборная Расіі — зборная Фінляндыі.
23.10 Навіны ад «ТБ-медыа».
23.35 Музыка ўсіх пакаленняў.
23.50—0.48 Начное рандэву.

Санкт-Пецярбург

11.55, 12.55, 13.55, 15.05, 16.55, 18.55, 22.00 Інфарм ТБ.
12.05 «Першае каханне». Серыял.
13.10 Тэрмін адказу — сёння.
13.40 Парады садаводам.
14.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
15.15 «Адвакат». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.25 «Ганчары». Тэлефільм.
16.40, 20.40 Тэлеслужба бяспекі».
17.05 «Філасофія па Філу». Серыял для падлеткаў.
17.30 «Цікаўнае сланяня». Мультсерыял.
17.35 Стыль жыцця.
17.40 Паказвае Ленінградская абласная тэлекампанія.
18.40 Вялікі фестываль.
19.15 Спорт.
19.20 «Першае каханне». Серыял.
20.10 Без назвы. Гумарыстычная праграма.
20.55 Спартыўны агляд.
21.05 Дэтэктыў на тэлеэкране. «Шпік».
22.20—23.22 «Адвакат». Маст. фільм. 3-я серыя.

НТБ

6.00, 18.00, 21.00, 23.00 Сёння.
6.15 Мультфільм «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
6.40 «Авіяпошта». Серыял.
7.40 Фільм-канцэрт «Рудольф Нурыеў: я — танцоўшчык».
9.35 Маст. фільм «На вуглу, ля Патрыяршых...» 3-я і 4-я серыі.
11.25 Гадзіна серыяла. «Дом жахаў Хамера». 2-я серыя «Усё больш балюча і балюча» (ЗША).
12.15 «Тры таварышы». Маст. фільм.

Расійскія універсітэты

14.35 Востраў.
15.05 Прымус. Літаратурная праграма.
15.35 У свеце жывёл.
15.50 Музычныя навіны.
16.10 Дзіўнае жыццё Авы Гарднер.
16.45 Навіны.

НТБ

17.00 Дак. фільм «Дзікая прырода: барацьба за жыццё».
17.30 Футбольны клуб.
18.35 Маст. фільм «Браты Блюз: удваіх супраць усіх» (ЗША).
21.35 «Дом жахаў Хамера». 3-я серыя «Два твары д'ябла».
22.30 Часінка.
23.20 Маст. фільм «Вон, хлопцы» (Італія).
1.10 Эратычнае шоу свету.

Субота, 17 жніўня

Беларускае тэлебачанне

9.15 Здароўе. Вітамінная азбука.
9.50 Урокі Наталлі Наважылавай.
10.20 Усё пра ўсё. Інфармацыйна-пазнавальная праграма.
10.45 «Ералаш». Гумарыстычны часопіс.
11.05 Шматгалоссе. «Свята міру».
11.30 Свет прыроды і захапленняў.
12.20 Майстэрня. Сучаснае мастацтва Францыі.
12.50 «Пластылінавая варона». Мультфільм.
13.00 «Адкрытая кніга». Маст. фільм. 1-я серыя.
14.35 «Радавод» на Трэцім фестывалі беларускай полькі ў Чачэрску.
15.15 Еўрапейская дваццатка. Музычная праграма MTV.
16.00 Тэлевізійны Дом кіно. Сустрэча з народным артыстам Расіі Яўгенам Сцяблловым.
16.45 «Добра сядзім!» Спектакль тэатра «Хрыстафор».
18.00 «Наперад, за золатам!» Латарэя кампаніі «Кока-кола» і Нацыянальнага алімпійскага камітэта Беларусі.
18.45 Тэлеанонс.
18.50 Галерэя. Сям'я Стаўровых. Аўтарская праграма Таццяны Ягоравай.
19.25 Па вашых просьбах. «Васа». Маст. фільм. 1-я серыя.
20.40 Калыханка.
21.00 Навіны.
21.45 «Сінема». Маст. фільм Інгмара Бергмана «Фані і Аляксандр» (Швецыя). 1-я частка.
23.30 Відзьма-нявідзьма.

ГРТ

7.00 Вясёлыя гісторыі ў часопісе «Ералаш».
7.30 Людзі і лялькі ў фільме «Фантастычная гісторыя».
8.40 «Цудоўны калодзеж». Мультфільм.
9.00 Навіны.
9.10 Слова пастыра. Мітрапаліт Кірыл.
9.30 Не звязай!
10.00 Ранішняя пошта.
10.35 Смак.
10.55 «Цудоўны горад Масква». Фільм 3-і.
11.25 Вячаслаў Ціханаў у прыгодніцкім фільме «Чалавек з другога боку».
13.05 «Птушка Тары». Мультфільм.
13.15 «Тэатр + TV». Людміла Максакава.
14.00 Навіны.
14.20 «Пастушка і трубачыст». Мультфільм.
14.50 Прэм'ера фільма «Вострау скарбаў». 1-я серыя.
16.00 Акно ў Еўропу. Вядучы — Д. Кісялёў.
16.30 Мікаэл Тарывердзіеў «Санеты Шэкспіра».
17.00 Навіны.
17.20 У свеце жывёл.
18.05 «Залатая серыя». Год 1983-і. Алег Янкоўскі ў фільме «Закаханы па ўласнаму жаданню».
19.45 «Добрай ночы, малышы!»
20.00 Час.
20.35 Праграма перадач.
20.40 «Бангкок Хілтан». 6-я серыя. Заключная.
21.40 «Брэйн рынг».
22.30 «Калекцыя Першага канала». Галівудская камедыя «Падарожжа Салівана».

«Расія»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00, 23.40 Весткі.
7.20 «Мак і Матлі». Серыял.
7.45 «Прыгоды пінгвіняняці Лало». Мультфільм.
8.15 Навіны ад «ТБ-медыа».
8.30 «Прыгоды парасяці Фунціка». Мультфільм.
9.00 «Брадвей» нашага юнацтва». Прэм'ера дак. фільма. Частка 7-я.
9.30 Па вашых лісьмах.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.15 Кніжная лаўка.
10.30 Добрай раніцы.
11.25 21 кабінет.
11.55 Кліп-антракт.
12.00 Працэй простага.
12.30 Тэатр маёй памяці.
13.20 «Гэй, вухнем!» Фальклорны фестываль.
13.35 Дэ факта.
14.00 «Квіні». Маст. фільм. 3-я серыя.
14.50 «Твар з вокладкі». А. Свірыдава.
15.10 Бяскончае падарожжа.
15.55 Футбол. Чэмпіянат Расіі. «Ротар» (Валгаград) — «Спартак» (Масква). У перапынку — «Чые ў лесе шышкі?» Мультфільм.
17.55 Суботні вечар у цырку.
19.35 «Дзеці Дон Кіхота». Маст. фільм.
20.55 Надвор'е на заўтра.
21.00 Двайны партрэт.
22.05 «Мядзведзь, імя якога Артур». Маст. фільм (Італія).
23.55—0.47 Праграма «А».

Санкт-Пецярбург

9.15 Стыль жыцця.
9.20 Страсці-мардасці.
9.35 «Дзве версіі адной смерці». Тэлеспектакль цыкла «Уікэнд з дэтэктывам».
10.05 «Гонар маю». Ваенны агляд.
10.25 Непазнанае.
10.55, 12.55, 14.55, 18.55 Інфарм ТБ.
11.10 Ток-шоу «Наўздагад». Алег Табакоў.
11.40 Мы і банк.
12.15 Яшчэ адна Расія.
12.40 Старое танга. М. Блантэр.
13.10 «Адвакат». Маст. фільм. 3-я серыя.
14.10 Скарбы Эрмітажа. «Чалавек, які перавярнуў свет. Агюст Радэн».
14.25 Парадоксы гісторыі. Забойства таксінам.
15.10 Дом кіно. «Памяці Сяргея Курохіна».
15.55 «Там, дзе жыве Павуціныч».
16.10 Вельмі праўдзівая гісторыя аб чарадзействе.
16.30 «Дзіцячы альбом». Балет-феерыя на музыку П. І. Чайкоўскага. Частка 1-я.
16.55 Спартыўны агляд.
17.10 «Тэхнасапіенс». Прэм'ера маст. фільма (Расія).
18.20 «Месяцовая прынцэса». Мультфільм (Японія).
18.40 Вялікі фестываль.
19.25 «Пейзаж з трыма купальшчыцамі». Маст. фільм (Расія).
20.55 Свецкая хроніка.
21.10 Блеф-клуб.
21.45 Тэлекампакт. Музычнае шоу.
22.30—0.09 «Хлопчык з заліва». Маст. фільм (Канада, Францыя).

НТБ

6.00, 18.00, 21.00 Сёння.
6.15 Мультфільм «Незвычайныя прыгоды Скубі-Ду».
6.40 «Авіяпошта». Серыял. 2-я серыя.
7.35 Маст. фільм «Машыны-забойцы» (ЗША—Германія).
9.10 Дак. фільм.
9.35 Маст. фільм «Браты Блюз: удваіх супраць усіх» (ЗША).
11.40 «Дом жахаў Хамера». 3-я серыя «Два твары д'ябла».
12.30 Маст. фільм «Камітэт Аркадзя Фоміча».

Расійскія універсітэты

14.00 Часопіс часопісаў.
14.10 Багема. Д. Альбрыхскі.
15.15 Крок з кола.
15.35 Навіны кіно.
15.55 Шчыра Ваш.
16.25 Ток-шоу «Кар'ера».

НТБ

17.00 Мультсерыял «Горац». 2-я серыя.
17.30 Дог-шоу. Я і мая сабака.
18.30 Маст. фільм «Новы Адэон».
19.45 Доктар Вугал.
20.00 Надоечы.
20.45 Лялькі.
21.35 Маст. фільм «Багацце» (Вялікабрытанія).
23.40 Трэцяе вока.
0.25 Начны канал. «Плэйбол».

Нядзеля, 18 жніўня

Беларускае тэлебачанне

8.00 «Варвара-краса, Доўгая Каса». Маст. фільм.
9.20 «Конан». Мультсерыял (ЗША).
9.45 Тэлебом. Шоу-школа.
10.15 Лепшыя хіты MTV.
10.45 «Усё нармальна, мама!» Забаўляльная праграма.
11.15 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
11.35 Канцэртны сезон. Дзяржаўны камерны аркестр Беларусі. Дырыжор — Міша Кац (Францыя).
12.25 «Адкрытая кніга». Маст. фільм. 2-я серыя.
14.00 Вяскоўцы. Смалявіцкі раён.
14.30 Усе мы родам з дзяцінства. Другі Усебеларускі тэлефестываль юных талентаў. Фінал. Частка 8-я, заключная.
15.30 Вяршыня свету. Тэлегульня. «Балі».
15.50 Аўта-парк.
16.05 Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». Прыгоды беларусаў у Бельфоры (Францыя).
16.45 Таямніцы свету. «Дзікі поўдзень». Навукова-папулярны серыял (Новая Зеландыя).
17.15 Тэатр у фатэлі.
17.55 Абібок.
18.25 «Васа». Маст. фільм. 2-я серыя.
19.30 Тэлеанонс.
19.40 Калыханка.
20.00 Рэзананс.
20.50 Спартыўны тэлекур'ер.
20.55 Навіны-ТБ.
21.10 Ток-шоу «Карамболь» з удзелам народнага артыста Расіі Мікалая Яроменкі-малодшага.
21.30 «Сінема». «Фані і Аляксандр». Маст. фільм (Швецыя). 2-я частка.
23.00 «Бархатны сезон». Музычна-забаўляльная праграма.

ГРТ

7.00 Тыраж «Спортлато».
7.15 «Храбры кравец». Мультфільм.
7.45 Паветраныя прыгоды ў камедыі «Пакуль вар'яцее мара».
9.00 Навіны.
9.15 «Бесталковыя заметкі» Дзм. Крылова.
9.30 Пакуль усе дома.
10.10 Ранішняя зорка.
11.00 «Служу Расіі!» Ваенны кур'ер.
11.30 Іграй, гармонік любы!
12.00 Паломніцтва патрыярха Валаам.
12.25 Відавочнае-неверагоднае.
12.55 Смехапанарама. Вядучы — Я. Петрасян.
13.30 «Тайны піраціх кладаў». Серыял.
14.00 Навіны.
14.20 «Зоркі оперы». Альфрэда Краус.
15.10 Клуб падарожнікаў.
15.55 Неяк раз.
16.10 Мультфеерверк: «Прыгоды Вудзі і яго сяброў», «Баранкін, будзь чалавекам!».
16.50 Легенды рока ў фільме «Віктар Цой».
17.15 Шчаслівы выпадак.
18.05 Клуб «Белы папугай».
19.00 Час.
19.35 Праграма перадач.
19.40 Клінт Іствуд і Шырлі Маклейн у вестэрне «Два мулы для сястры Сары».
21.45 Футбольны агляд.
22.15 Навіны.
22.25 Каханне з першага погляду.

«Расія»

7.20 «Мак і Матлі». Серыял.
7.45 «Каспер — міралюбны прывід». Мультфільм.
8.30 Вуснамі дзіцяці.
9.00 Футбол без межаў.
9.30 Прысяга.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.15 Рускае лато.
10.55 Гукавая дарожка.
11.50 «Іванка». Мультфільм.
12.00 Працэй простага.
12.30 Кніжная лаўка.
13.00, 22.55 Весткі.
13.20 «Гэй, вухнем!» Фальклорны фестываль.
13.35 Чалавек на Зямлі.
14.05 «Квіні». Маст. фільм. 4-я серыя.
15.00 Караоке па-руску.
15.20 У свеце жывёл.
15.45 Імперыя гульняў. «Ноч у замку».
16.40 Рэпарцёр.
17.00 Чароўны свет Дыснея. «Кранугы», «Аладзін».
17.55 Кліп-антракт.
18.00 «Мая Адэса». Мона-спектакль Р. Карцава.
19.00 Люстэрка.
19.55 Надвор'е на заўтра.
20.00 Любімыя камедыі. «Дайце кнігу скаргаў».
21.35 «К-2» прадстаўляе: Юрый Любімаў і Валянцін Гафт у праграме «Фрак народа».
22.25 У Ксюшы.
23.10 Рэк-тайм.
23.25—1.03 «Небяспечнае датыкненне». Маст. фільм (ЗША).

Санкт-Пецярбург

9.55 Храм. Праабражэнне.
10.20 Стыль жыцця.
10.35 Увесь гэты цырк.
10.55, 12.55, 14.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТБ.
11.10 Асабістая справа. І. С. Глазуноў.
11.40 Яшчэ адна Расія.
12.40 Мультфільм.
13.10 «Скарб рыцара Мілоты». Прэм'ера маст. фільма (Чэхія).
14.30 Прасцэніум. «Праз 240 гадоў».
15.10 Метамарфозы оперы.
15.50 Казка за казкай. Адказы на лісьмы.
16.25 «Дзіцячы альбом». Балет-феерыя на музыку П. І. Чайкоўскага. Частка 2-я.
17.05 Спартыўны агляд.
17.30 «Сюкаку Такагава — майстар гульні ў го». Дак. фільм (Японія).
18.00 «На хвалях памяці». Кінаканцэрт.
18.20 У небе Пецярбурга.
18.40 Вялікі фестываль.
19.30 «Тры плюс два». Маст. фільм.
21.10 Ноу смокінг.
21.45 Мультфільм.
21.55 Міжнародны агляд.
22.25—23.59 «Поўня». Маст. фільм (Расія).

НТБ

6.00 Маст. фільм «Уладар джунгляў».
6.25 «Авіяпошта». Серыял. 3-я серыя.
7.15 Маст. фільм «Берта па мянушцы «Таварны вагон».
8.40 Дак. фільм «Загадкі Бібліі».
9.00 Маст. фільм «Новы Адэон».
10.10 Маст. фільм «Багацце» (Вялікабрытанія).
12.10 Маст. фільм «Начны госць».
13.05 Надоечы.
13.40 Лялькі.

Расійскія універсітэты

15.00 Алле-ап!
15.30 Багема. Марыя Міронава.
16.25 Дывертысмент.

НТБ

17.00 Прэм'ера мультсерыяла «Горац» (ЗША). 3-я серыя.
17.30 Тэлегульня «Сто да аднаго».
18.00, 21.00 Сёння.
18.30 Дак. фільм «Канец белых атаманаў».
19.30 Маст. фільм «У папа была сабака...»
21.40 Маст. фільм «Дзікая штучка» (ЗША).
23.40 Аўтагонкі «Індыкар».

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Кабінет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.
Рэгістрацыйны нумар 1.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-08, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносін — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, беларускай дыяспары — 68-28-27, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; агульнадыкаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 22-400; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-31-98.
ФАКС: 32-04-52, 68-28-77. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 91852.
Індэкс 63850.
Зак. № 4397.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.